Poštnina plačana v gotovim. Leto LXI V Ljubljani, v petek 28. julija 1933. Štev. 169 a Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Zastoj v Nemčiji?

Podpis konkordata med Nemčijo in med Vatikanom, zedinjenje nemških protestantskih cerkva, povečana aktivnost Nemčije na polju zunanje politike, vse to so dejstva, ki so obrnila pozornost proč od notranjega razvoja narodno socialističnega pokreta zadnjih tednov. Nenadoma pa so se skozi to zaveso pokazale velike razpokline v navidezno solidni zgradbi Hitlerjeve Nemčije. V Neudecku se je vršil misterijozen sestanek med Hitlerjem in državnim predsednikom Hindenburgom, pruski ministrski predsednik se je z bliskovito naglico vrnil s svojih počitnic, iz Berlina so začeli deževati novi, da čisto novi, takorekoč krvavi dekreti, da vdarijo po glavah sovražnikov režima, vodje narodno socialističnega pokreta pa so vsi naenkrat čutili potrebo, da oznanijo »konec revolucije«. Stroj, ki je drvel z nebrzdano in menda tudi nekontrolirano brzino v negotovost, je zahreščal pod pritiskom zavornic, iz vozov pa se je slišal pridušen protest popotnikov, ki so hoteli dalje z nezmanjšano naglico in brez vmesnega postajanja. V Hamburgu so odletele prve glave in se zakotalile po gredah narodno socialistične revolucije.

Kaj naj to pomeni? Da so dvignili glave socialdemokrati? Nemčija, dežela političnih čudežev, takšnega čudeža ni zmožna. Socialdemokratov ni. Da so se razgibali komunisti, ki v tisočih sede po ječah in v še večjih tisočih po koncentracijskih taborih ali pa tavajo onstran nemških mej, tega nihče ne verjame. Hitlerjeva stranka neomejeno gospodari v Nemčiji in če se ji preje »sovražnikov države« ni bilo treba bati, ko se je v revolucionarnih sunkih pririvala do oblasti, ji danes, ko jih je vse pomendrala, ne bodo delali preglavic. Kje so torej uporniki, za katere je rabelj nabrusil meče in zavoljo katerih je bilo treba zaustaviti v temno noč divjajoči stroj nacionalne revolucije? V vrstah narodnih socialistov samih!

Po poročilih, ki prihajajo iz Nemčije in ki jih najdemo seve le po inozemskih nenemških virih, se predstavlja notranji položaj hitlerizma tako-le.

V narodno socialističnem pokretu so se pojavile na desnici in na levici močne struje, ki druga drugi delajo ovire. To ni ničesar novega, kajti pri vsakem revolucionarnem gibanju se stalno ponavlja ista slika: revolucija napreduje v zaporednih valovih, ki drug drugega podijo, prelivajo, uničujejo. Sile poganjajo iz skrajne levice in derejo proti desnici, ki se ruši in podira v nič. Ekstremisti od danes so potisnjeni od novega ekstremizma naprej proti desnici. Ta proces traja tako dolgo, da se na desnici nabere toliko odporne sile, da požene naskakujoče valovje nazaj in vpostavi zopet ravnotežje med silami, ki hočejo vedno novo ustvarjati, in med silami, ki hočejo pridobljeno ohraniti, med revolucijo in med konservativizmom.

Izgleda, da se je v Hitlerjevi Nemčiji vse podirajočim plazovom že uprl konservativni duh na desnici. Sestanek med Hitlerjem in Hindenburgom v Neudecku je dokaz za to. Baje so takrat grozeče zagodrnjali pruski veleposestniki, ki so od nekdaj bili in ostali hrbtenica pruskega osvajajočega militarizma. Zagrozili so, tako gredo vesti, z oklicanjem samostojne Vzhodne Prusije, ako narodni socializem takoj ne preneha z vsakimi samovoljnimi in protizakonitimi izgredi napram komurkoli. Hitler se je te pošasti prestrašil, kar je razumljivo, ker nihče bi oslabitve nemške vzhodne meje ne bil bolj vesel, kakor sosedna Poljska. Toda Hindenburg je v Neudecku raztolmačil Hitlerju tudi temeljito nezadovoljnost vseh vplivnih gospodarskih krogov, to je veleindustrije in veletrgovine. Histerično in povsem slepo preganjanje ljudi, ki ne trobijo v režimske rogove, je pogubno, kadar prehaja na polje gospodarstva. Gospodarstvo je znanost sama za sebe in še toliko podivjani nacionalistični pokreti niso bili v stanu vzgojiti enega modrega gospodarstvenika. Kam naj pripelje režim, ki brez vsake razsodnosti prežene z važnega gospodarskega mesta strokovnjaka, ki mu je cestna politika deveta briga, in postavi tja režimsko trobento, ki je popolen ignorant v gospodarskih vprašanjih. Nemška velika financa, velika industrija in velika trgovina so torej povedale Hitlerju, da so bile vesele nekaj svežega zraka, da pozdravljajo pritok mlade krvi, a da ne gre, da bi v gospodarstvu razgrajali pijani instinkti razkačenih ignorantov. Temu je treba napraviti konec, sicer pride katastrofa, ki bo pogoltnila z narodnimi socialisti vred vso Nemčijo.

Na povratku iz Neudecka je dal Hitler signal, »da je revolucija ustavljena«, pridjal je nekaj modrih nasvetov in poklical v vrhovni gospodarski svet industrijske magnate iz Porurja, Porenja in Saksonskega. Ni znano, kako je zmagal v kabinetu samem nad ekstremisti, toda pred žrelom gospodarskega poloma in razdejanih državnih financ ter uničene trgovinske bilance so se tudi najbolj glasni revolucionarji streznili in revolucionarni stroj se je hreščeče ustavil.

Toda velike mase Hitlerjevega pokreta, ki jih je svoj čas zajel mistični vihar novih idej o boljši bodočnosti, o prerojeni Nemčiji, ki bo dala kruha vsem brezposelnim, o pomlajenem nemškem orlu, ki bo opral svoja krila od vseh madežev izgubljene vojne in zaplaval v sinje višave moči, slave in blagostanja, te velike mase tega Hitlerja niso razumele. Vsaj vse ne. One poznajo Hitlerja, ki vodi naprej, ki grabi po bodočnosti, ki ruši pod seboj, kar je starega in preperelega, a Hitler, ki zaustavlja sredi pota, ki gasi navdušenje, ki modruje, ta Hitler je nepoznan. Med Hitlerjem in med ekstremističnimi pristaši pokreta je zazijal prepad, pet mesecev komaj po prvem zmagoslavju. Tisočere aretacije, ki so se izvršile zadnje dni, strupene naredbe proti sovražnikom države, smrtne kazni, ki so okrvavele nemško revolucijo, vse to je naperjeno, o tem ne more biti več nobenega dvoma, proti ekstremistom v samem narodno socialističnem pokretu, ki so revolucionarji v pravem pomenu besede. Nemška vlada je s tem priznala obstoj revolucionarnega gibanja v svojih lastnih vrstah. Vesti o odprtih uporih po nekaterih hitlerjevskih organizacijah in razpustitve številnih napadalnih oddelkov to priznanje s pomembno jasnostjo le potrjujejo.

Hitler in njegovi sotrudniki so sejali anarhijo, sedaj jo žanjejo. Njihovi najagilnejši agenti med narodom hočejo nadaljevati revolucijo brez Hitlerja, in če potrebno tudi proti njemu. V Neudecku je Hitler pod pritiskom dejstev in pod težo državne odgovornosti napravil poklon pravim gospodarjem Nemčije in obrnil hrbet revoluciji, ki jo je deset let zažigal. Pred petimi meseci smo zapisali na tem mestu besedo Kerenski. Zgodovina nas ni demantirala.

Rooseveltovo geslo:

Več zaslužka - manj dela

6 milijonov brezposelnih gre na delo v - Ameriki

London, 27. jul. U. Londonski listi javljajo iz Washingtona, da se je do sedaj odzvalo 10.000 podjetij, ki so se obvezala, da brezpogojno sprejmejo gospodarski program predsednika Roosevelta. V zvezi s obnovitvenim načrtom ameriškega gospodarstva je izjavil H. Johnson, ki je prevzel vrhovno vodstvo vsedržavne obnove, kot jo je zasnoval predsednik Roosevelt, da bo dne 1. septembra tekočega leta zaposlenih od 5 do 6 milijonov brezposelnih v Združenih državah. Roosevelt sprejema dan za dnevom številne prijave podjetnikov, ki hočejo predsedniku pomagati pri uresničenju njegovih načrtov.

*

Ta lakonična vest iz Londona, v kateri se obljublja kruh in zaslužek 6 milijonom brezposelnih delavcev, torej domala polovici jugoslovanskega prebivalstva, zahteva pojasnil. Ameriški predsednik Roosevelt je obrazložil svoj obnovitveni gospodarski načrt v znamenitem radio govoru, o katerem je »Slovenec« kratko poročal, a ki zasluži, da se mu sredi gospodarske depresije, v kateri se nahajamo in spričo popolnega neuspeha londonske gospodarske konference, v katero je svet stavil tolike upe, posveti večja pozornost. Amerika se je postavila na stališče, da se bo rešila sama sebe in ne reflektira več na nobeno zunanjo pomoč. Rooseveltov načrt je nacionalen in hoče ga izvesti edino le s pomočjo lastnih materijalnih in etičnih energij ameriškega naroda.

Načrt predsednika Roosevelta

Kaj predlaga predsednik Roosevelt? Meseca marca, torej takoj po prevzemu vrhovne oblasti, je predsednik Roosevelt reformiral državne finance, češ, najprvo je potrebno, da uživa osrednja državna vlada neomejeni kredit. Državni proračun ne sme presegati plačilnih možnosti ameriškega naroda. Državna vlada ne sme razsipavati denarja, ako ga nima, in ga tudi ne sme izposojevati, ako ve, da ga ne more vrniti. To je granitna podlaga za nadaljnje delo sanacije gospodarstva. Drugi korak, ki ga je bilo treba napraviti, je bila reforma bank, ki morajo nehati biti izhodišča nezdrave spekulacije in postati stebri zdravega kredita, ki je za obnovo potreben. Tretji korak je bilo znižanje vrednosti dolarja. Inflacija je sicer zasekala tu in tam hude rane toda bila je neizbežna za obustavitev bankrotov in za uspešno izvedbo neobhodno potrebnega posojila za ameriško poljedelstvo. Kupovalna moč Američana se je zvišala, ker je količnik za odplačevanje obresti zasebnih dolgov padel.

Roosevelt

Enim gre dobro, drugim slabo

V svojem radio govoru je Roosevelt naglasil, da državna skupnost ni zdrava, ko ena polovica prebivalcev živi v blagostanju, druga pa v popolni bedi. Potrebna je izravnava in oni del, ki uživa, je socialno obvezan, da prispeva za one, ki ničesar nimajo. Vsi njegovi ukrepi so imeli za cilj to socialno izravnavo. Če so bogati sloji občutili rane dosedanjih reform, zato so revne plasti ameriškega naroda profitirale.

Manj dela, več zaslužka

Nadaljnja njegova briga — čisto v smislu osnovnih načel njegovega splošnega sanacijskega načrta — je posvečena temu, da bi čim več ljudi našlo zaposlitve in za delo dobilo tudi pravično plačo. Ako polovica ameriškega ljudstva nima dela, kako naj prospeva trgovina? Iz vseh krajev Amerike prihajajo tisočeri odmevi na njegov poziv, da naj se podjetja javijo prostovoljno, da sprejmejo zopet delavce na delo in da se potrudijo znižati pridobitne stroške v drugih postavkah in ne pri delavski plači. Predlagal je podjetjem, naj se med seboj domenijo in zenačijo plače in delovno dobo za vsako panogo gospodarstva, kajti potem se bo kmalu pokazalo, da se tudi pri zmanjšanem delu lahko plačajo višje plače. Delodajalec pa bi od tega ne imel nobene izgube. Njegov apel na ameriške podjetnike ni bil zaman in že se vračajo milijoni nazaj v delavnice, ki so do sedaj bile zaprte. On ni grozil s kaznimi, ampak se je zanašal, da bodo srca Američanov in njihov razum dovolj močna, da izvršita v gospodarski in socialni mentaliteti ono reformo, ki je za procvit gospodarskega in socialnega sožitja potrebna.

Ofenziva proti brezposelnosti se je začela. Vsi podjetniki, ki mu bodo pomagali, dobijo posebne znake z napisom: »Mi smo storili svojo dolžnost« in njihova imena bodo napisana na posebnih častnih ploščah, ki bodo ostale nabite po vseh poštnih uradih Združenih držav.

Brez revolucije je ameriški predsednik začel uvajati v Združenih državah prve osnutke korporativne države, in to proti vsakemu pričakovanju : navdušenim odobravanjem onih gospodarskih krogov, ki so baš zaradi svojega egoizma zasloveli po vsem svetu.

Zvišanje carin

Newyork, 27. jul. ž. Eden prvih korakov predsednika Roosevelta za ozdravitev gospodarstva Združenih držav je zvišanje carin na razno blago, ki se uvaža v Ameriko. V gospodarskih krogih računajo celo s tem, da bo uvoz gotove vrste blaga popolnoma prepovedan. Z uradne strani ta vest še ni potrjena.

Londonska konferenca

Seda vsaj vem, kako se nam godi (Cox) - Crna slika Rusa Majskega

Pogreb

London, 27. julija. ž. Danes ob 10 dopoldne je MacDonald otvoril zaključno sejo svetovne gospodarske konference. Na seji je prečital francoski finančni minister Bonnet poročilo finančnega in valutnega odbora, angleški trgovinski minister Runciman poročilo gospodarskega odbora.

Predsednik finančnega odbora, ameriški senator Cox je naglasil, da so se nade, s katerimi je ves svet pričakoval svetovno gospodarsko konferenco, razblinile v nič. Edini rezultat konference je, da je svet obveščen o stanju gospodarskega in socialnega življenja po vsem svetu. Cox je zahteval razumevanja za vse one narode, ki so hoteli najprej v svoji lastni hiši napraviti red. Ko bodo nacionalna gospodarstva zopet v redu, bo oživela na novo mednarodna trgovina.

Predsednik gospodarskega odbora Collijn je izjavil: **»Ako se gleda nazaj na potek konference, potem ne vidimo nikakega razloga, da bi si mogli čestitati. Cilj konference je bil, odstraniti gospodarske in finančne vzroke današnje krize. Toda to upanje se ni izpolnilo. To negativno dejstvo je tem nevarnejše, ker bi lahko prišlo danes do poostritve sedanjega položaja, in sicer radi tega, ker bodo one države, ki so naklonjene čisto nacionalnemu gospodarstvu, kakor tudi one, ki so do sedaj samo čakale na rezultate londonske konference, poostrile svoje zaščitne carine.** Collin je nadalje izrazil upanje, da odgoditev konference ne pomeni njenega konca ter, da se bo lahko zopet znova začela, ko bo današnje divje kolebanje valute prenehalo.

Nato je pričela diskusija. Italijanski finančni minister Jung je izrazil mišljenje, da je konstatacija malega rezultata londonske konference prilog za končni uspeh konference. Pravo sodelovanje med narodi je nujno potrebno za napredek sveta. Predpogoj za to je jasen pregled o težkočah, ki naj se premagajo. Italija hoče vztrajati na zlatem standardu in noče z valutnimi ukrepi vplivati na nivo cen.

Angleški finančni minister Chamberlain je obljubil, da bo angleška vlada za časa, ko bo konferenca mirovala, storila vse, da se odstranijo današnje težkoče.

Nemški delegat, predsednik državne banke dr. Schacht je izjavil, da se po 6 tednih nepotrebnega dela lahko na žalost konstatira samo to, da se ni rešila niti ena točka programa in da niti v enem vprašanju ni prišlo do sporazuma. Resolucije nekaterih pododborov so le splošna priporočila, ki so se vsa ponavljala od baselske konference leta 1920 na vsakem mednarodnem sestanku. Vendar ne bi bilo pravilno, vreči vso krivdo neuspeha na eno državo. Napaka je že v napačnih sistemih. Napačno je misliti, da bi se moglo najti generalno zdravilo, ki bi moglo istočasno veljati za 64 povsem različnih držav.

Ruski delegat Majski je v ironičnih besedah izrekel vprav porazno sodbo o londonski svetovni gospodarski konferenci, ki je bila sklicana za to, da sklene gospodarsko mirovno pogodbo. Ko je sovjetska delegacija stavila edino pameten predlog, je bil takoj pokopan v neštevilnih pododborih in ista usoda je doletela druge konkretne predloge. Vsi predlogi so tako prišli na led. Praktični rezultat konference je enak ničli. Danes pa obstoja opasnost, da bo strelivo, ki se je nagromadilo v raznih kotih sveta, eksplodiralo pri najneznatnejšem povodu. To bo dovedlo kapitalizem do svetovne katastrofe.

Češkoslovaški delegat poslanik Masaryk je govoril v imenu Male antante in nastopil proti pretiranemu pesimizmu. Poslednji govornik Oliviera je izjavil, da konferenca ni pokazala nobenih rezultatov.

Nato je govoril Hull, ki je energično nastopil proti pesimistom, ki trde, da ni konferenca ničesar napravila. Konferenca ni propadla, je poudaril Hull, temveč se je samo prekinila.

Naposled je imel dolg govor francoski delegat Bonnet. Orisal je v kratkem dosežene uspehe in navedel nauke, ki jih je konferenca dala za bodočnost. Dejal je, da se ne strinja s tistimi, ki pravijo, **da konferenca ni obrodila nikakih sadov. Podčrtal je, da je bil prvi namen londonskih sestankov ta, da se narodi med seboj bolje sporazumejo in spoznajo težave, ki tarejo vsaktere izmed njih.** Nato je poudaril, da so gospodarska vprašanja preveč ozko zvezana z denarstvenimi vprašanji.

Preden je MacDonald zaključil dopoldansko sejo, je bila še prečitana poslanica predsednika Roosevelta, v kateri poudarja, da so Združene države še naprej pripravljene sodelovati pri rešitvi svetovne gospodarske krize. Roosevelt upa, da bo skorajšnji napredek svetovnega gospodarstva privedel vendar konferenco do praktičnega rezultata.

Pogajanja v Rimu

Italija je Jugoslaviji garantirala nedotakljivost Dalmacije

Beneš potuje v Rim

Pariz, 27. jul. tg. »Echo de Paris« poroča: »Mussolini je sicer pred kratkim mislil na združitev Avstrije in Madjarske in na restavracijo Habsburžanov, **sedaj pa je nasprotno dal Jugoslaviji zagotovila glede teritorijalne nedotakljivosti Dalmacije in tudi obnovil prijateljsko pogodbo z Romunijo. Gömbös je vstop Madjarske v vzhodni Locarno odklonil, ker stremi Madjarska poprej po reviziji mej, čemur pa Mussolini ni pritrdil.** — »Journal« smatra, da misli Mussolini sedaj na gospodarsko reorganizacijo srednje Evrope. **Z ozirom na madjarske želje po reviziji hoče Mussolini v srednji Evropi postaviti pravično ravnotežje ter varovati Avstrijo in Madjarsko pred supremacijo Male zveze.** V Parizu so vznemirjeni, ker bo po Gömbösovem obisku povabljen v Rim dr. Beneš. Mussolini mu bo moral svoje načrte o srednji Evropi razkriti, da vidi, če so izvedljivi. »Echo de Paris« izjavlja: »Če ti načrti Franciji ne bodo ugajali, ji ni treba drugega, kakor da ne ratificira pakta štirih velesil.«

Revizija vedno bolj straši

Milan, 27. jul. tg. Oficijozni »Popolo d'Italia« naglaša, da je italijansko-madjarsko prijateljstvo čvrstejše kot prej tudi po sklenitvi pakta štirih velesil. Politika velesil in tudi malih držav se je na pobudo Italije odločno postavila za skupne cilje Italije in Madjarske. »Corriere della Sera« piše, da je pakt štirih velesil vpletel tudi misel revizije. **Italijanski državniki so mislili na prijateljstvo z Madjarsko in v splošnem na one države, ki so jih mirovne pogodbe najbolj prizadele, ko so sklepali pakt štirih velesil. Obnova pravičnega ravnotežja v Podonavju je tudi zahteva pameti. Madjarska stvar ima v Mussoliniju vsekakor silnega protektorja.** »Gazeta del Popolo« izjavlja: »Madjarska mora zaradi svojega položaja na Balkanu priti do revizije pogodbe. Pakt štirih velesil bi izgubil svojo praktično vrednost, če bi se opustilo vprašanje Madjarske.

V sporazumu s Francijo!

Budimpešta, 27. jul. ž. Vladni organi pišejo ob priliki rimskih razgovorov, da predstavlja Madjarska ključ do Podonavja in da vodi Mussolini svojo akcijo v popolnem sporazumu s Francijo, **kar bo prišlo do izraza na ta način, da bo Francija poskusila pridobiti za to rešitev države Male zveze. Madjarska je pripravljena na vsako sodelovanje in sporazum, v katerem se bodo upoštevale njene upravičene zahteve in v katerem bo garantirana njena državna neodvisnost kakor tudi neodvisnost Avstrije. Madjarska je danes pripravljena za aktivno sodelovanje z vsemi sosedi, toda seveda same kot popolnoma enakopraven činitelj.** Posebni rimski dopisnik »Pester Lloyda« odkriva tajnost in ugotavlja, da je bil Gömbös že trikrat v Rimu. Prvič je bil ob priliki velikih manevrov madjarske vojske jeseni 1929, o čemer madjarska javnost ni vedela ničesar. Drugič je bil lani, sedaj je pa že tretjič Gömbösa odlikuje posebno to, da ve, kaj hoče, in tudi danes ve, kaj hoče.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno in zelo vroče. Od zapada se bo morda začelo oblačiti.

K nedeliski proslavi Odrešenja

Krščanstvo je večna borba za resnico

(N. Berdjajev)

Človeška narava ima vso polnost krščanske resnice, vso ljubezen, vso svobodo; odtod izvira nestrpnost, zanesenjaštvo, krutost, ki se v zgodovini često pojavljajo pri kristjanih. Človek si je prisvojil del resnice in se s tem zadovoljil. Polnost luči je bila dostopna le manjšini. Človek ima zmožnost vse zmaličiti, tudi najbolj splošno resnico in jo tako spremeniti v sredstvo svojih strasti. Apostoli, ki so bili blizu božjega učitelja in so bili razsvetljeni z lučjo, ki je izhajala iz Njegove osebnosti, so sami maličili krščanstvo; kajti razumevali so Kristusovo resnico le delno, preveč človeško, vezaje jo na svojo zagrajeno izraelsko miselnost.

Slabo stavljamo tudi vprašanje, kadar napadamo krščanstvo srednjega veka in očitamo krščanski veri grmade inkvizicije, takratno zagrizenost, nestrpnost in krutost. Napad na srednjeveško krščanstvo, ki izhaja iz ugotovitve priznanih dejstev, ki so včasih pretirana, ni napad na krščanstvo ampak borba proti takratnim ljudem, proti kristjanom. Končno se ljudje borijo le proti samim sebi. Teokratični princip je bil značilen za srednjeveški katolicizem in zaradi tega so mnogi smatrali Cerkev le kot državo. Papežem se je prisojala oblast nad svetom. Katoliška Cerkev ni odgovorna za srednjeveško krutost in nestrpnost, ampak odgovorna je le barbarska narava človekova. V tej dobi je bil svet prenasičen z nagoni krutosti in krvoločnosti. Cerkev je skušala urediti ta svet, ki je drvel v nered; trudila se je, da bi ga ublažila, ga pokristjanila. Toda to se ji zmiraj ni posrečilo; prevelik je bil odpor nerazsvetljene človeške narave. Na zunaj se je srednjeveški svet smatral za krščanskega, toda v bistvu je bil napol krščanski, napol poganski. V splošnem je res, da je tudi cerkvena hierarhija grešila in uvajala v življenje Cerkve svoje človeške strasti; bila je pohlepna in je često maličila Kristusovo resnico. Božji element v Cerkvi pa je živel nedotaknjen in je še naprej razsvetljeval ljudi. Evangeljski glas Kristusov je še zmiraj dalje zvenel v prvi svoji čistosti. Brez Cerkve in brez krščanstva bi se srednjeveški svet potopil v krvi svoje krutosti in krvoločnosti in duhovna kultura sveta bi bila za zmiraj zgubljena. Kajti antična grško-rimska kultura z vsem tistim, kar je ta kultura dosegla najvišjega, je bilo ohranjeno le po Cerkvi in po njej predano novemu svetu. Edini znanstveniki, filozofi in intelektualci srednjega veka so bil menihi. Po zaslugi krščanstva se je izoblikoval tip viteza, v katerem sta bili krutost in robatost ublaženi in poplemenjteni. Vendar je bilo naravno zverstvo srednjeveškega človeka včasih boljše od sodobne moderne mehanizacije civiliziranega človeka.

Pravoslavna Cerkev ni poznala inkvizicije, ni poznala sličnega nasilstva v vprašanjih vere in vesti in zagrizenost jí je bila tuja. Njen zgodovinski greh pa obstoja v prevelíki podvrženosti državni oblasti. Izmaličevanja in človeški grehi so obstojali v katoliški in v pravoslavni Cerkvi, toda zmote krščanstva v svetu so bile zmiraj zmote kristjanov in so izhajale iz njihove človeške slabosti. Če ne živite v resnici, če jo potvarjate, potem ste vi obsojanja vredni ne pa resnica!

Ljudje zahtevajo svobodo; nočejo, da bi jih kdo prisilil k dobremu. Toda oni dolžijo Boga zaradi posledic neomejene svobode, ki jim jo je dal.

Kdo je torej odgovoren za dejstvo, da je svet prenapolnjen z zlim? Ali je to krščanstvo, ali je to Kristus?

Kristus nikdar ni učil tega, kar se obsoja, kar se taji v krščanstvu. Če bi ljudje sledili Njegovim naukom, ne bi bilo razloga za upor sveta proti krščanski veri.

Pri pisatelju Wellsu najdemo zanimiv razgovor med ljudmi in Bogom. Ljudje se pritožujejo Bogu, da je življenje prepolno zla in trpljenja, vojn, izrastkov itd., da postaja neznosno. Bog pa nato ljudem odgovarja: »Če vam to ne ugaja, ne delajte tega!« Ta razgovor, sicer tako enostaven, je zelo poučen. Krščanstvo obdaja v svetu silen odpor zlobnih sil; ono deluje med temnimi elementi. Ne samo človeško, ampak tudi nadčloveško zlo se mu upira. Peklenske sile se dvigujejo proti Kristusu in njegovi Cerkvi. Te sile ne delujejo samo izven Cerkve in krščanstva, ampak tudi v njih samih, da bi uničile prvo in zmaličile drugo. Pohujšanje, ki povzroča našo žalost, vlada na svetem mestu, toda to ni zato manj sveto, ampak nasprotno blešči zato tem silneje. Če bi ljudje mogli doživljati duhovne vizije, potem bi kmalu opazili, da s tem, ko obrekujejo krščanstvo, dolžeč ga za zlo, katerega ni zakrivilo, neprestano križajo Kristusa. Kristus večno preliva svojo kri za grehe sveta, za grehe tistih, ki ga tajijo in ga križajo.

Ne moremo soditi resnice po ljudeh, posebno pa ne po najslabših med njimi. Gledati moramo Resnico v obraz in priznati svetlobo, ki iz nje izhaja. V človeških odtenkih te Resnice moramo soditi po najboljših in ne po najslabših, soditi moramo krščanstvo po njegovih apostolih in mučenikih, po njegovih herojih in svetnikih, ne pa po množici napol krščanski, napol poganski, ki se trudi, da bi zmaličila obraz krščanstva v svetu.

Krščansko človeštvo je moralo prestati dve veliki preizkušnji: preizkušnja preganjanja in preizkušnja zmagoslavja. Kristjani so preneslí prvo in postali mučeniki in heroji. Zmagoslavno so jo prestali v začetku krščanstva, za časa preganjanja v rimskem cesarstvu in prenašajo je danes v Rusij., zatirani od komunizma. Toda težje je vzdržati preizkušnjo zmagoslavja. Ko je cesar Konstantin pokleknil pred križem in ko je krščanstvo postalo službena vera rimskega cesarstva, takrat je nastopila zanj dolga doba preizkušnje zmagoslavja. In kristjani je niso prestali tako dobro kot preizkušnjo preganjanja. Često so iz preganjancev postali preganjalci; dali so se premamiti po kraljestvih tega sveta in njihovi oblasti. Takrat so začeli uvajati v krščanstvo zmaličenosti, ki so potem nastale izvor obtožb proti njemu. Krščanstvo ni odgovorno zato, da ljudje niso razumeli veselja svojega zmamoslavja v svetu. Kristusa so križali še enkrat tisti, ki so mislili, da so Njegovi služabniki na zemlji, ker niso vedeli, kakšen Duh je v njih.

★

Sv. maša na vrhu Mont Blanca

Pariz, 27. julija. tg. Skavti škofijske gimnazije iz Juillyja so napravili izlet na Mont Blanc, kjer je njihov šolski veroučitelj prvič čital na vrhu Mont Blanca sveto mašo.

Pasmoreja v Nemčiji

Hamburg, 27. julija. AA. Hamburška policija je odredila, da bo sadistične zločince po prestani kazni internirala v koncentracijskih taboriščih. Ta taborišča bodo mogli zapustiti le tedaj, če bodo pristali na kastracijo. S tem hoče oblast obvarovati javnost pred ponovnimi zločini sadističnih zločincev.

Nemška žitna politika

Berlin, 27. julija. tg. O nameravanih ukrepih nemške vlade na polju žitnega gospodarstva je podal danes zastopnik ministrstva za prehrano zastopnikom listov izjavo: »Za program nem. narodnega gospodarstva na deželi so važne štiri točke: 1. vlada ne bo pripustila v Nemčijo nobenega tujega žita, razen če bi gotove okolnosti na koncu leta zahtevale, 2. vlada bo skrbela za to, da bodo kmetje v bodoče rž in oves v lastnih obratih porabili za krmo in da ti dve vrsti žita odslej ne bosta več pritiskali na žitni trg, 3. vlada bo skrbela za pravilne cene na podlagi naravne prodaje in naravnega povpraševanja, 4. vedno večja poraba oljnatih kolačev se smatra za povsem neumestno v narodnem gospodarstvu, in bo vlada iz tega spoznanja izvajala posledice. Te smernice slonijo na domnevi, da bo letošnja žetev ustvarila zelo dobro. Vreme se je od začetka julija tako poboljšalo, da se lahko računa zopet z dobro letino.

Japonsko-francoski spor

London, 27. julija. ž. »Times« javljajo iz Tokia, da vlada v japonski javnosti veliko vznemirjenje radi tega, ker je Francija anektirala otoka v južnem Kitajskem morju. Japonski službeni krogi izjavljajo, da so te otoke najprej zasedli japonski trgovci Gvanon, ki so jih pa potem zapustili. Ti otoki imajo še danes japonska imena. Japonska vlada je bila sicer pozvana, da anektira te otoke, vendar je pa to opustila. Sedaj bo japonsko zunanje ministrstvo zbralo dokumente, iz katerih se bo videlo, da je francoska aneksija posegla v japonske pravice.

Herriot pojde v Rusijo

Pariz, 27. julija. ž. »Matin« javlja, da bo 2. avgusta iz Marseilla odpotoval bivši ministrski predsednik Herriot v spremstvu senatorja Merlina in narodnega poslanca Bastida najprej v Turčijo in potem v Sovjetsko Rusijo. Vrnili se bodo preko Poljske. Francoski poslanik v Moskvi Alphand se je v zvezi s tem potovanjem snoči vrnil v Moskvo.

Mednarodna zveza krščanskih strokovnih društev in dogodki v Nemčiji

Strasburg, 21. julija 1933.

V Strasburgu se je zbral dne 20. t. m. izvršilni odbor Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij, da razpravlja o položaju, nastalem v Nemčiji. Prisoštvovali pa so seji tudi zastopniki priključenih državnih zvez ter krščanskih poklicnih internacional. Namesto odstopivšega predsednika Nemca B. Otteja je vodil sejo začasno J. Zirnheld iz Pariza.

Obširno poročilo o dogodkih v Nemčiji je podal glavni tajnik zveze P. J. S. Serrarens iz Utrechta. Zlasti je navajal razloge, ki so dovedli do uničenja nemških strokovnih zvez najrazličnejših struj ter tudi krščanskih strokovnih zvez. Soglasno je bila sprejeta naslednja resolucija:

Dne 20. julija v Strasburgu zbrani odbor Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij se je pečal s položajem strokovnega gibanja v raznih državah, posebno pa v Nemčiji, kjer je prevzela oblast narodno-socialistična stranka. Ugotovil je, da so bile vzete nemškim delojemalcem njih naravne pravice pod pretvezo boja proti marksizmu in ustvaritvi narodne enote na podlagi nove stanovske gospodarske ustave, nadalje, da so bile **posebej uničene tudi krščanske strokovne organizacije, njih premoženje zaplenjeno, vodniki pa pregnani in izobčeni.**

Odbor je prepričan, da niti politični niti gospodarski razlogi ne opravičujejo tega zapostavljenja osebnih pravic, lastninske pravice ter pravice svobodnega združevanja.

Zvesto stoječ na svojih načelih je krščansko strokovno gibanje vedno pobijalo marksizem, ne samo v njegovih teorijah, temveč tudi v njegovih realnih pojavih ter njegovih monopolističnih stremljenjih. Zametavalo je razredni boj in je zdavnaj pred novimi tokovi, ki so si vzeli iz krščanskega socialnega programa gotove misli in zahteve, ne da bi pri tem spremenile smisel, zahtevalo na strokovnih organizacijah temelječi gospodarski red, ki bazira na sodelovanju tako delodajalskih kot delojemalskih organizacij.

Krščanske strokovne organizacije so vedno držale visoko nacionalno čuvstvo. Istočasno pa so se zavedale vezi, ki veže vse ljudi, vezi, ki počiva na skupnem očetovstvu in skupnem odrešenju po Odrešeniku.

Krščansko strokovno gibanje je odločeno braniti vse svoje principe ter jih uveljaviti v interesu delovnih slojev ter vse človeške družbe. Njegov razvoj in udejstvovanje pa je mogoče le v možnostih razmaha v vseh državah. Krščanski strokovničarji priznavajo nujnost reda, ki temelji na disciplini, ter se mu podrejajo, zahtevajo pa tudi, da vse države spoštujejo njih človeške in delojemalsko pravice, posebej pa svobodo strokovnih organizacij, ki je bila svečano obljubljena od vseh kulturnih držav.

V imenu načel krščanskega strokovnega gibanja dviga odbor Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij svoj glas protesta proti sedanjim razmeram v Nemčiji, proti brezpravnosti delojemalcem, proti preganjanjem in obrekovanjem številnih oseb iz strokovničarskega gibanja kakor tudi drugih, katere pusti trpeti nezaslišani teror in jim jemlje sploh vsako možnost dela.

Odbor zveze apelira na vse krščanske narode, posebno pa na vse delodajalce, da okrepe krščanske strokovne organizacije in da se branijo na podlagi krščanskih načel z največjo energijo proti vsakemu stremljenju za tiranijo ali diktaturo, ki bi se lahko uveljavilo v najrazličnejših državah.

Končno je odbor sklenil pooblastiti predsedstvo, naj skliče v prvi polovici bodočega leta izredni kongres krščanskih strokovničarjev vsega sveta.

Seja senata

Belgrad, 27. julija. l. Po daljšem presledku je danes dopoldne zopet začel zasedati senat. Ker je včeraj narodna skupščina zaključila svoje zasedanje, so bili danes senatu izročeni številni zakoni, o katerih je te dni narodna skupščina razpravljala, med njimi tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o agrarni reformi v Bosni in Hercegovini. Za nujnost je prosil vojni minister general Stojanović za zakon o Rdečem križu. Senat je to soglasno sprejel. Prosvetni minister dr. Stanković je v daljšem govoru označil važnost in nujnost zakona o verskem pouku na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah ter na učiteljiščih. Prosvetni minister je med drugim dejal, da je bil ta zakon do sedaj le pravilnik, ki je vedno našel ovire pri glavni kontroli in državnem svetu ter se ni moglo radi tega tako poslovati, kakor bi bilo želeti. Radi tega je potrebno, da se ta pravilnik še spopolnjen uzakoni. Prosvetni minister je prosil senat, da sprejme nujnost za ta zakon, kar je senat tudi enoglasno sprejel. Od Slovencev je izvoljen v odbor senator dr. Valentin Rožič.

Predložene so bile nato številne trgovske konvencije s Francijo, Madjarsko, Belgijo, Luksemburgom in Italijo ter preferencialni sporazum glede mašega žita s Francijo, dalje sporazum med Francijo in Jugoslavijo o tovornem prometu in tovornih progah, mednarodni sporazum za analizo človeške in živalske prehrane, mednarodni sporazum za prevoz blaga po železnicah. Za proučevanje vseh teh konvencij je bil izvoljen odbor, v katerega je prišel od Slovencev senator Milan Plot.

Senatu je bilo nato sporočeno, da je narodna skupščina dostavila senatu v odobritev rešitev ministrskega sveta o prepovedi uvoza blaga iz Avstrije v našo državo z ozirom na številko 24 uvozne carinske tarife. Finančni odbor senata je nato sporočil, da je poslal zakonski načrt senatorja dr. Šilovića o spremembah in dopolnitvah trošarinskega zakona finančnemu ministru, da bi ga vpoštevaval pri spremembah dosedanjega trošarinskega sistema.

Prav tako je bilo senatu sporočeno, da je poslal resolucijo senatorja Ivana Hribarja o omilitvi gospodarske krize trgovinskemu ministru kot podlago za rešitev kreditnega vprašanja.

Odbor za proučitev zakonskega načrta senatorja Ivana Hribarja o oderuškem kupčevanju z vložnimi knjižicami je prosil senat, da zakona ne vzame v razpravo, temveč sprejme le resolucijo, ki se nahaja v zakonu.

Prečitane so bile potem interpelacije, med katerimi je najvažnejša interpelacija senatorja Miloje Jovanoviča zaradi nezakonitega postopanja policije v dobričkem okraju. Senator Jovanović je v obširnem govoru pojasnil, da zahteva prvenstvo za to interpelacijo, nakar je notranji minister Lazić sprejel prvenstvo. Isto je soglasno sprejel tudi senat.

S tem je bila današnja seja zaključena. Prihodnja bo jutri v petek. Na dnevnem redu je razprava o agrarni reformi v Bosni in Hercegovini.

Murska Sobota dobi polno gimnazijo

Belgrad, 27. jul. l. Včeraj je bila v glavni dvorani prosvetnega ministrstva konferenca poslancev-referentov za dravsko in savsko banovino, ki so razpravljali o šolskih zadevah obeh banovin. Med drugim so sklenili, da se realna gimnazija v Murski Soboti spremeni v celotno gimnazijo.

Ban zopet uraduje

Ljubljana, 27. julija (a). Ban dravske banovine g. dr. Marušič se je vrnil z dopusta in je z 28. julijem 1933 zopet prevzel svoje redne posle.

Kongres učiteljev JNS

Belgrad, 27. jul. l. Iz tajništva JNS javljajo, da bo ob priliki prvega letnega občnega zbora Jugoslovanske učiteljske zveze, ki bo v Ljubljani, tudi kongres učiteljev-pristašev JNS.

Ako greš čez meso ...

Blegrad, 27. julija. (a). Potniki, ki potujejo v inozemstvo, se opozarjajo, da morajo na odhodnih carinarnah prijaviti kontrolnim organom vsa plačilna sredstva, ki jih imajo s seboj, bodisi po posebnem dovoljenju finančnega ministrstva, bodisi na podlagi vidiranih potnih listov, da se ognejo posledicam kršitve deviznih predpisov glede poskusa izvoza tistih vsot, za katere nimajo dovoljenja, odnosno katerih nimajo vpisanih v potne listine. Če kateri potnik, ki potuje v inozemstvo, ne bi prijavil plačilnih sredstev, ki jih ima s seboj, obmejnim carinskim organom, a bi jih pregled odkril, se ne bo mogel ogniti sankcij za kršitev deviznih predpisov, ki so določene za tak slučaj, in ki bi spravile potnika v nevšečnosti in materialno škodo.

Zakon o zobotehnikih

Belgrad, 27. julija. AA. V »Službenih novinah« je objavljen zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o zdravnikih specialistih za bolezni ust in zobov in o zobotehnikih.

V zvezi z objavo tega zakona opozarja ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje vse tiste, ki na podlagi tega zakona dobe pravico do dentistične prakse ali naziv dentistov-tehnikov ali pravico do polaganja dentističnega izpita, da morajo v roku dveh mesecev po razglasitvi tega zakona prijaviti pristojni banski upravi oziroma ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje za področje belgrajske uprave, če tega dozdaj še niso storili.

★

Javna bolnišnica v Brežicah razglaša, da ne sprejema v oskrbo porodnic, ker nima porodniškega oddelka. Izjema so operativni primeri.

Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje javno ustno licitacijo za nabavo pisarniških potrebščin za svoje urade. Licitacija bo 16. avgusta ob 10. v sobi št. 21. palače banske uprave.

Nakup švicarskih bikov

Belgrad, 27. julija. (a) Kmetijsko ministrstvo bo meseca avgusta in septembra organiziralo velik nakup živine v Švici. Bikov se bo kupilo 150 glav. Kupljena živina se bo klasificirala: vrsta A se bo prodajala v Jugoslaviji po 5500 Din, vrsta B pa po 4000 Din. Plačalo se bo v gotovini. Prednost pri nakupu teh bikov bodo imele živinorejske selekcijske zadruge ali družbe, ki so predvidene v zakonu o pospeševanju živinoreje. Te organizacije bodo vrhu tega imele tudi 25% popusta kupne cene. Biki bodo originalne simentalske pasme, po možnosti bo pa med njimi tudi 8 glav alpske sive pasme. Junic se bo kupilo 50 glav originalne simentalske pasme. Zanje bodo veljale iste cene kakor za bike. Prav takšno ugodnost in popust bodo imele živinorejske selekcijske zadruge, odnosno njihovi člani, če se prijavijo preko svojih organizacij. Denar, ki se bo dobil od prodaje plemenske živine, se bo uporabil za nabavo plemenske živine vseh vrst v državi, v prvi vrsti pa za nabavo živine v zapuščenih krajih. Prijave za nakup bikov in junic iz Švice naj se pošljejo preko banskih uprav kmetijskemu ministrstvu do dne 10. avgusta t. l.

Promet z devizami in sadjem

Belgrad, 27. julija. (a) Finančni minister je odredil:

1. da se v nasprotju s členom 6 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami izkazila o zavarovanju valute za izvoz svežega sadja iz naše države v tej sezoni dobe z začasno vezanimi terjatvami, nastalimi od uvoza blaga tiste države, v katero se sveže sadje izvaža, če dotična država nima z Jugoslavijo klirinškega dogovora, odnosno dogovora v plačilnem prometu;

2. da se ukineta odloka št. 2-88.858 z dne 26. julija 1932 in št. 2-95.278 z dne 11. avgusta 1932, ki se nanašata na izvoz svežega sadja, vina, hmelja, suhih in svežih sliv itd. v pretekli izvozni sezoni.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. jul. l. Upokojen je Papež Franc, katastralni uradnik v Glini, postavljen je za davčnega inspektorja 6. pol. skup. na davčni upravi v Novem mestu Malinger Jakob, višji davčni kontrolor v Ptuju. Napredoval je za katastrskega geometra 7. pol. skup. Tigel Karol, upokojen je bil Novak Valentin, davčni inspektor 6. pol. skup. v Novem mestu. Premeščen je na glavno carinarnico na Sušak Ponikvar Adolf, dosedaj v Zametu. Za pomočnika carinika 9. pol. skup. je postavljen na Sušaku Strekelj Ladislav, sedaj na Sušaku.

Split, 27. julija. (a). Davi, malo pred osmo so pričele prihajati britske vojne ladje. Priplulo je skupno pet rušilcev in štiri križarke. S križarke »London« so 21 krat ustrelili iz topa na čast Jugoslaviji. Z naše strani so odgovorili s prav tolikimi topovskimi streli.

Belgrad, 27. julija. (a). Kmetijska vzorna in kontrolna postaja v Mariboru poroča, da se je izvozilo v Avstrijo 35.869, v Češkoslovaško pa 18.729 litrov vina. Od januarja do konca junija se je izvozilo v Avstrijo, Češkoslovaško, Holandsko in Belgijo skupno 614.520 l vina.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem nadvse tužno vest o bridki izgubi našega najdražjega in nenadomestljivega soproga in očeta, gospoda

Matevža Krušiča

mesarja, gostilničarja, posestnika in obč. svetnika občine Moste

kateri nas je po dolgi, mukapolni bolezni, previden s svetimi zakramenti, danes ob ¼6 zjutraj za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 28. julija ob 6 popoldne iz hiše žalosti, Prešernova ulica št. 8, občina Moste.

Slovesna sveta maša zadušnica se bo brala v petek 4. avgusta ob 6 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 27. julija 1933.

Julijana, soproga; **Ivan**, sin — in ostalo sorodstvo.

Nj. Vel. kralj Aleksander v Sloveniji

Ljubljana, 27. julija.

Že nekaj dni sta se gorska Hrvatska in Lika veselili bivanja kralja Aleksandra v svoji sredi, danes pa je kralj razveselil s svojim obiskom tudi Slovenijo. Kralj je davi odpotoval iz Hrvatskega Primorja, kjer se je mudil nekaj ur, ter se nato z avtomobilom podal po Dolenjski cesti s Sušaka proti Ljubljani. Prebivalstvo na deželi ni bilo obveščeno o kraljevi nameri, da odpotuje v Slovenijo, vendar pa so povsod, kjer so kraljevem avtomobilu spoznali monarhovo osebo, ljudje prirejali prisrčne ovacije. V Ljubljano je kralj prišel približno ob pol 3 popoldne. Njegov avtomobil, v katere sta bili poleg šoferja še dve osebi iz spremstva, je vozil v zmernem tempu po Dolenjski in Karlovški cesti, po Sv. Florijana ulici, po Starem in Mestnem trgu, čez frančiškanski most, po Prešernovi ulici, od tam po Aleksandrovi cesti na Bleiweisovo cesto in po Celovški cesti na Gorenjsko in na Bled. Povsod, kjerkoli so pasanti spoznali v avtomobilu kralja, so ga živahno pozdravljali, kralj pa je prijazno odzdravljal. Za kraljevim avtomobilom je vozil še en avto s kraljevim spremstvom.

Nj. Vel. kralju želimo ob priliki njegovega bivanja v Sloveniji najbolj prijeten odmor.

———

Pozdrav zborovalcem Slomškove družbe!

Jutri se bodo zbrali člani in članice Slomškove družbe na svoj občni zbor. Otvorili bodo tako rekoč uvod velike nedeljske slavnosti, h kateri bodo prihiteli tisoči slovenskega ljudstva. Slovenski krščanski učitelj se je vedno čutil kot živ del narodnega telesa in občestva. Krščanski slovenski učitelj pa ne čuti z ljudstvom le narodno, od čuti z ljudstvom tudi versko, zato ne bo ostal doma, temveč bo prihitel prvič na občni zbor kulturne družbe, čije namen je, gojiti krščansko pedagogiko, drugič pa se bo pridružil jubilejnim slavnostim, da bo javno izpričal to, zakar je včlanjen v svoji kulturni organizaciji. Slomškova družba je važna organizacija že zaradi tega, ker ne spaja samo stanovskih tovarišev in tovarišic, temveč je lahko v njej včlanjen vsakdo, ki hoče podpirati krščansko vzgojo mladine po smernicah velikega škofa Antona Martina Slomška. Radi tradicije so še vedno nekateri v zmoti, češ, da je Slomškova družba stanovska, kot je bila bivša Slomškova zveza. Stanovska vprašanja so iz Slomškove družbe izločena in prepuščena skupni stanovski organizaciji. Reševanje vzgojnih vprašanj pa je važna kulturna zadeva, ki mora zanimati vsakega kulturnega delavca in so mu zato vrata v Slomškovo družbo široko odprta. Pozdravljamo na jutrišnjem občnem zboru zborovalce tako iz učiteljskih vrst kakor tudi iz vseh drugih poklicev.

Užitna goba „štorovka"

»Slov.« z dne 22. t. m. št. 164 je prinesel na str. 3 sliko in spisek užitne gobe »štorovke«. Škoda, da v spisu ni omenjeno, na katerem »štoru« je zrastla. Mislim pa, da se ne motim, če pravim, da je zrastla na hrastovem ali štoru, ali pa na korenini. V Beli Krajini in sicer v Adlešičih imenujejo take gobe »panjice«, ker rasto na »panju«, štoru. Rastejo pa te vrste gob na različnih panjih in drevesnih koreninah, slivovih = češpljevih, hrastovih i. dr. Take, kakor je opisana in nje slika v »Slov.«, so pa pri nas prav redke. V Adlešičih sem jih našel v vseh 36 letih na enem edinem, prav ozkem prostoru in sicer v hosti nad Adlešiči ob potu proti Selom na desno od »Kala«. Tu sem jih našel vsako spomlad in sicer že aprila ali v začetku maja po 4—5 grmov, večjih ali manjših, res prav zanimivih na pogled, ker jih nisem preje še nikdar videl. So tudi prav okusne in tem bolje, ker so to pač prve gobe. Tam so rastli kaki štirje mladi hrasti blizu skupaj in na njih koreninah sem bral te panjice. Ko sem pokazal te gobe goriškim beguncem iz Komna, ki so bivali za časa svetovne vojske v Adlešičih, so jih dobro poznali in mi rekli, da se nahajajo te gobe na Goriškem pogostoma, in da jih imenujejo »hrastovke«, ker rastejo po hrastovih koreninah. Ta izraz ima tudi že Pleteršnikov slovar I. stran 279., kjer je tiskano: neka goba (agaricus mutabilis). Naj omenim še panjice, ki rasto na slivovih ali češpljevih panjih in so rumene barve, o katerih so mi pravili v Adlešičih, da so jih tudi uživali. To bo najbrž ista, katero omenja Pleteršnikov slovar II. str. 646: rumena užitna goba, n. der Stockschwamm. I. Š.

— **Pri ishijasu sledi** na kozarec naravne **»Franz Josefove«** grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

1900letnica Odrešenja
Biserna sv. maša nadškofa Jegliča

Nedeljska slavnost

se bo vršila po sledečem redu:

Ob 9 se zbero na Primorju narodne noše, belo oblečeni otroci in duhovščina v talarju in koretlju. Otroci se uvrstijo v red kakor tudi narodne noše in odkorakajo v Stadion, kjer zavzamejo svoja mesta. 70 parov narodnih noš tvori špalir v Stadionu, ostale narodne noše vzamejo prostor desno in levo od velikega oltarja. Otroci okrog stopnic oltarja. Ob 9.45 prihod cerkvenih dostojanstvenikov z dr. A. B. Jegličem na Stadion. Duhovščina s križem na čelu, nato sledijo provinciali in predstojniki verskih kongregacij, kanoniki in sedem proštov, opatov in arhidijakonov z mitrami, nato 14 škofov z nadškofom v svečanem ornatu. Ko vstopi nadškof na Stadion, zapoje vsa množica pesem: Biseromašnik bod pozdravljen. Odpojejo se vse tri kitice, ki so bile natisnjene v »Slovencu«. Ob 10 slavnostni govor ljubljanskega knezoškofa dr. Gregorija Rožmana, nato sledi biserna maša nadškofa dr. A. B. Jegliča z ljudskim petjem in z zahvalno pesmijo. Verski govor zagrebškega nadškofa dr. A. Bauerja, nato verski govor lavantinskega knezoškofa dr. I. Tomažiča, nato sledi pesem »Povsod Boga«, katero poje vsa množica z spremljevanjem pomnožene godbe. Dopoldansko svečanost zaključi državna himna »Bože pravde«. Ko se duhovščina v istem redu vrača iz Stadiona, igrajo skupne godbe nabožne pesmi Lavda Sion, in Praznika svetega.

Popoldanska svečanost se začne ob 15 s slavnostnim cerkvenim koncertom Pevske zveze v spomin na 1900 letnico našega Odrešenja. Pelo bo nad 2300 pevcev pod vodstvom glavnega, pevovodje Pevske zveze prof. Marko Bajuka. Koncem zadnje pesmi se bo izpostavilo Najsvetejše na oltar, nakar slede litanije Matere božje z ljudskim petjem. Potem je posvetitev Srcu Jezusovemu, nato blagoslov z Najsvetejšim. S tem je končana jubilejna slovesnost.

Vsi navzoči verniki naj se zavedajo, da je vsa prireditev verska in da je prostor med to prireditvijo svet kakor cerkev. Zato naj pazijo vsi župni reditelji, dalje vsi stadionski reditelji, da nihče ne sme motiti verskega značaja prireditve s kakršnimkoli vzklikom ali ploskanjem ali drugačnim vedenjem. Opozarjamo celokupno rediteljstvo, da mora vsakega motitelja takoj odstraniti iz Stadiona. Vsak reditelj, kakor rediteljica in vsi navzoči so osebno odgovorni, da ohrani prireditev skoz in skoz verski značaj.

Posebni vlaki

I. Posebni vlak vozi iz Rateč—Jesenic v Ljubljano v nedeljo 30. julija za one udeležence, ki imajo vozne listke od »Putnika« in stanejo 30 Din sem in tja po sledečem redu: iz Rateč-Planice odhaja ob 5.55, Kranjska gora 6.03, Gozd 6.08, Dovje-Mojstrana 6.19, Hrušica 6.25, Jesenice 6.40, Javornik 6.46 in pride v Ljubljano 8.35. Tega vlaka naj se poslužujejo tudi oni, ki pridejo z bohinjskim rednim vlakom, ki odhaja iz Bistrice 5.22, Boh. Bele 5.43, Bled 5.51, Podhom 5.57, Dobrava 6.04. Ti udeleženci, ki vstopijo na progi Bistrica—Jesenice, imajo ²/₃ popust na »Putnikovo« vozovnico od vstopne postaje do Jesenic in nazaj. Ta vlak odhaja iz Ljubljane gl. kol. 18.16, Gor. kolodvor 18.20 in pride na Javornik 20.15, na Jesenice 20.22, v Kranjsko goro 21.09, Rateče-Planica 21.19. Vsi oni, ki pridejo s tem vlakom, se morajo tudi s tem vlakom vračati.

II. Posebni vlak Brežice—Brezje, ki vozi v soboto 29. julija, odhaja iz Brežic ob 14.27, iz Krškega 14.39, iz Rajhenburga 14.51, iz Blance 15, iz Sevnice 15.11, iz Zidanega mosta 15.45, iz Ljubljane 16.59 in pride na Otoče 18.05. Iz Otoč odhaja 30. julija ob 8 in pride v Ljubljano 9.05, iz Ljubljane odhaja v nedeljo zvečer ob 19.18 in pride v Brežice 21.45. S tem vlakom smejo potovati samo tisti, ki so plačali za vozovnico 45 Din in potujejo v soboto na Brezje, v nedeljo se udeležijo slavnosti v Ljubljani.

III. Posebni vlak Cerkniške dekanije, ki vozi z Rakeka v Ljubljano in od tam na Brezje, odhaja v sledečem redu: Rakek 30. julija ob 8.20, Planina 8.29 in pride v Ljubljano 9.19, odhaja iz Ljubljane popoldne 17.10 in pride na Otoče 18.14. Naslednji dan 31. julija se vrača iz Lesc 11.55, z Otoč 12.11 in pride v Ljubljano 13.14, odhaja iz Ljubljane ob 16 in pride na Rakek 17.10. S tem vlakom smejo potovati samo oni iz cerkniške dekanije, ki potujejo obenem na Brezje in imajo tkzv. »Putnikove« vozovnice.

Razen romarskega vlaka iz Maribora in romarskega vlaka iz Celja, ki vozita v Ljubljano 30. julija in zvečer na Brezje, je drž. direkcija železnic po sporočilu A. A. uredila še sledeče **posebne vlake:**

1. Na progi Maribor gl. kol. in Ljubljana gl. kolodvor bo vozil v nedeljo 30. julija posebni vlak, ki odhaja iz Maribora ob 3.35, iz Pragerskega 4.03, iz Grobelna 4.50, iz Celja 5.14, iz Zidanega mosta 5.57, iz Trbovelj 6.18, iz Litije 6.48 in pride v Ljubljano 7.35. Ta vlak naj uporabljajo oni potniki, ki se nameravajo udeležiti samo ljubljanskih jubilejnih slavnosti in torej ne potujejo na Brezje, ta vlak ima postanek na vseh postajah in postajališčih. Kdor potuje s tem izrednim vlakom v Ljubljano, ta se vrača v nedeljo zvečer iz Ljubljane proti Mariboru ob 18. Vlak postaja na vseh postajah in postajališčih do Maribora. Na Zidani most pride 19.33, v Celje 20.16, Pragersko 21.27, Maribor ob 22.

2. Na progi Kranj—Ljubljana gl. kol. bo vozil v nedeljo 30. t. m. potniški vlak, ki vozi običajno le ob delavnikih in sicer v dveh delih. Prvi del bo odhajal iz Kranja ob 6.24 in pride v Ljubljano 7.14. Tega vlaka naj se poslužujejo v prvi vrsti udeleženci iz Tržiča, Križa, Golnika. Ta vlak odpelje iz Tržiča ob 5.18. Drugi del tega vlaka bo odhajal iz Kranja točno ob 7 in pripelje v Ljubljano gl. kol. ob 7.50. Tega vlaka naj se poslužujejo vsi potniki iz Kranja do Ljubljane. Ta dan bo vozil od Ljubljane nazaj proti Kranju potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 6, ki sicer vozi samo ob delavnikih.

3. Na progi Kamnik—Ljubljana gl. kol. bo vozil 30. VII. potniški vlak, ki odhaja iz Kamnika mesta 7.25 in pride v Ljubljano 8.12. Ta vlak naj uporabijo v prvi vrsti potniki od Kamnika do Domžal, vsi ostali pa naj se poslužijo prvega vlaka, ki odhaja iz Kamnika mesto 6.13.

4. Na progi Novo mesto—Ljubljana gl. kol. bo vozil 30. VII. potniški vlak, ki vozi običajno samo ob delavnikih in odhaja iz Novega mesta ob 4.39 in pride v Ljubljano gl. kol. 7.07. Tega vlaka naj se poslužijo v prvi vrsti potniki od Št. Vida pri Stični do Grosuplja, potniki **od Metlike, Črnomlja, Semiča** in Novega mesta ter Trebnjega naj se poslužijo posebnega vlaka, ki bo odhajal v nedeljo **iz Metlike ob 4** in postajal na vseh postajah do Novega mesta. Iz Gradaca odhaja ob 4.15, iz Črnomlja 4.29, iz Semiča 4.52, iz Novega mesta 5.47, iz Mirne peči 6.09, iz Ponikev 6.20, iz Trebnjega 6.28 in pride v Ljubljano gl. kol ob 8.31.

5. **Na progi Ribnica-Ljubljana** gl. kol vozi 30. t. m. jutranji potniški vlak v dveh delih, drugi del tega vlaka odhaja iz **Ribnice ob 6.30** in naj se poslužujejo tega vlaka potniki od Žlebiča, Sodražice do Predol. Za povratek potnikov, ki pridejo s tem vlakom v Ljubljano, vozi tudi večerni vlak do Ribnice v dveh delih. Odhod drugega dela iz Ljubljane gl. kol. ob 18.55. Ker je pričakovati velikega navala na vse vlake, naj se potniki na omenjenih progah poslužujejo za nje določenih izrednih vlakov.

6. Vsled velikega števila posebnih vlakov **izostane to nedeljo na progi Ljubljana-Karlovec in obratno izletniški vlak,** ki odhaja iz Ljubljane gl. kol ob 5.19 in pride v Karlovec 10.26, odhaja iz Karlovca 16.53 in prihaja v Ljubljano 22.16.

Polovična vožnja dovoljena!

Polovična vožnja je dovoljena na vseh drž. železnicah v državi od 28. julija do 2. avgusta. Potniki kupijo na vstopni postaji vozovnico do Ljubljane. Vozovnice ne smejo oddati, temveč jo shranijo za nazaj. Na Stadionu morajo žigosati izkaznice, da so se slavnosti res udeležili. Izkaznice se bodo žigosale na 12 krajih.

★

Opozorilo: Ker vlaki postajajo na kolodvorih malo časa in ne oddajajo signalov pred odhodom, zato pridite pravočasno, vstopite hitro brez obotavljanja in prerivanja v vozove. Radi nakupa kart naj se posamezne župnije sporazumejo s postajami že prej, da ne bo zadnji hip prevelikega navala na blagajno.

★

Kolesa, vozovi, avtobusi in avtomobili. — Shramba koles je v artiljerijski vojašnici. Dohod je iz Tyrševe ceste, nad vhodom je napis kolesa. Vozniki, spravite vozove po možnosti v stalnih gostilnah ali znancih v predmestju. Kdor ne bo mogel dobiti drugje prostora, bo lahko ostal z vozom na vežbališču Topniške vojašnice, dohod po Topniški in Keržičevi ulici. Tudi tvrdka Škrbec-Bartol Ilirija je dala svoje dvorišče na razpolago za vozove. Tudi to dvorišče leži ob cesti, ki pelje na Stadion.

Avtomobili in avtobusi bodo garažirali v garažah avtomobilskih tvrdk »Desa« na Tyrševi cesti in Triumphauto na Celovški cesti. Kolesarji in vozniki pridite čimprej zjutraj, da ne bo navala po ulicah tik pred pričetkom slovesnosti.

Za dovoz na Stadion so najprimernejše in najkrajše ceste v Ljubljani:

1. za Gorenjsko: Celovška, Alešovčeva, Černetova, Janševa, Podmilščakova, Kobaridska, Einspilerjeva in Tyrševa cesta;
2. za Dolenjsko: Dolenjska, Karlovška, Za gradom, Streliška, Kopitarjeva, Resljeva, Masarykova in Tyrševa;
3. za Kamnik: Tyrševa do Stadiona;
4. smer iz Dev. Mar. Polje: Zaloška, Sv. Petra, Fügnerjeva, Tabor, Slomškova, Resljeva, Masarykova in Tyrševa;
5. za Notranjsko: Tržaška, Bleiweisova, Tyrševa. Vozovi na prostoru Škrbec-Bartol.

Zastave: One organizacije, ki prinesejo s seboj zastave in potujejo v soboto na Brezje, naj jih vzamejo s seboj na Brezje, ker jih rabijo za procesijo na Brezjah. Drugi jih razvijejo, ko pridejo pred kolodvor in se napotijo na Stadion. Na Stadionu imajo zastave prostor ob spalirju od glavnega vhoda do velikega oltarja in sicer jih stoji na vsaki strani 30 na razdaljo 5 m. Vse ostale se postavijo levo in desno od oltarja.

Ambulanca prve pomoči posluje na glavnem kolodvoru od 6.30 do 19. Označena je z zastavico rdečega križa, druga ambulanca prve pomoči posluje v kotu severnega dela na Stadionu.

Jugoslovanski škofje na proslavi

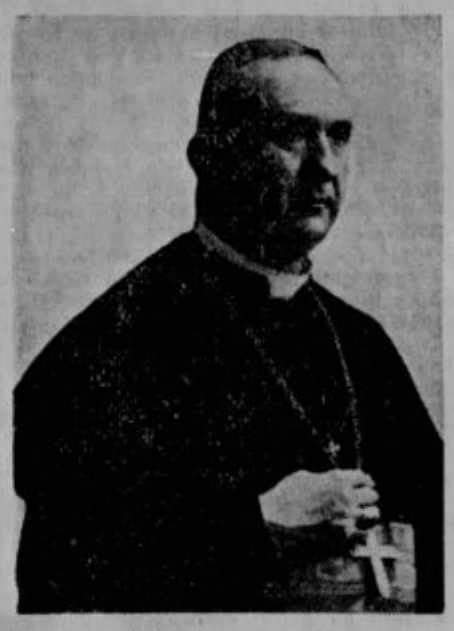

O. Rafael Rodič, belgrajski nadškof

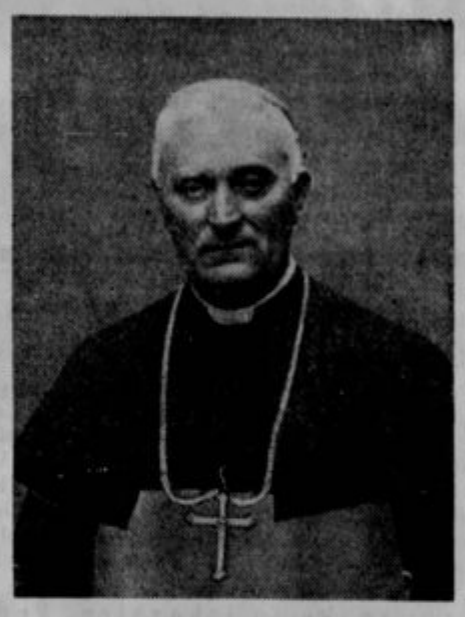

Dr. Kvirin Bonefačič, splitski škof

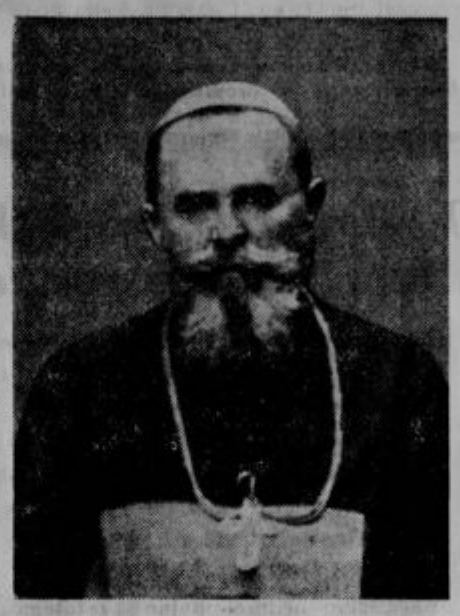

Dr. Dionizij Njarady, grško-katoliški škof

Dr. Janez Gnidovec, skopljanski škof

Odredba škofijskega ordinarijata

V zvezi s proslavo jubileja 1900 letnice Odrešenja in biserne maše prevzv. nadškofa Jegliča se odreja:

1. Po vseh cerkvah v Ljubljani naj se zaradi prihoda prevzv. nadškofa Jegliča slovesno zvoni v soboto zvečer od pol 7 do 7 (ne do 9, kakor je bilo včeraj pomotoma javljeno). V nedeljo pa naj se ob 9 dopoldne vabi četrt ure po vseh ljubljanskih cerkvah z velikim zvonom na cerkveno slovesnost na Stadionu.

2. Izven mesta Ljubljane naj se v soboto zvečer po Ave Mariji pol ure slovesno potrkava po vseh cerkvah v škofiji, da se s tem vernikom naznani začetek jubileja 1900 letnice Odrešenja in jubilej nadškofa Jegliča.

3. Glede udeležbe gg. duhovnikov pri proslavi se določa: Duhovščina mesta Ljubljane naj se v čim obilnejšem številu udeleži sprejema prevzv. gospoda nadškofa v soboto zvečer pred stolnico. Vsi naj pridejo v koretljih. Po sprejemu je sprevod v stolnico, kjer se duhovščina razvrsti pod kupolo.

V nedeljo dopoldne naj pridejo gg. duhovniki k slovesnosti na Stadion v koretljih. Zberejo naj se ob pol 10 na igrišču »Primorja«, od koder bo po prihodu jubilanta in dignitarjev sprevod k oltarju na Stadionu. Tam se postavi duhovščina ob vznožju stopnic okrog oltarja. Dignitarjem v ornatih in kanonikom v mocetah bodo odkazali reditelji določene prostore.

Gg. duhovniki, ki ne bodo v koretljih, pa naj se pridružijo svojim župnijskim ali dekanijskim skupinam in naj pri teh skupinah na Stadionu počakajo prihoda dignitarjev, ter tam ostanejo tudi med sv. mašo.

Kjerkoli bo zaradi udeležbe gg. duhovnikov pri nedeljski proslavi potrebna binacija, se ta s tem dovoljuje.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 27. julija 1933.

Kolesarjem!

V nekaterih občinah ljubljanske okolice in kranjskega okraja so posestniki koles dobili poziv, da pridejo v nedeljo 30. t. m. po evidenčne tablice. Oba gg. načelnika okrajev ljubljanske okolice in Kranja sta p r e l o ž i l a ta poziv na poznejši čas, tako da se v nedeljo kolesarji lahko udeležijo proslave v Ljubljani.

Ljubljanske vesti:

Nezdrave razmere na živilskem trgu

Imamo moderno klavnico, pa nehigijenski trg.

Ljubljana, 27. julija.

Zadnjih 15 let, ko je Ljubljana pričela razvijati velike energije in stalno napredovala v razvoju, pomenja sedanji ljubljanski trg zelo nesodobno prikazen, nujno potrebno skrajne reforme. Kaj pomaga ves higijenski napredek mesta, če pa je živilski trg na isti stopnji, kakor je bil morda pred 50 leti! V Ljubljani doživljamo paradoks, da imamo povsem moderno klavnico s higijensko hladilnico mesa, na trgu, kjer se pa to meso prodaja, so stojnice po večini umazane in zanemarjene.

Že večkrat je bila na javnih mestih sprožena misel — celo občinski svet je o tem že razpravljal — naj bi se sedanje mesarske stojnice podrle in naj bi se mesto njih postavila moderna in sodobnim higijenskim razmeram ustrezajoča mesarska tržnica. Nova tržnica ne bi niti mestne občine finančno prav nič obremenila ,saj bi se z najemninami, ki bi jih mesarji plačevali, z lahkoto amortizirala.

Seda jje stanje takšno, da imamo na trgu nad 80 mesarskih stojnic. Po večini so vse v šolskem drevoredu, štiri pa so še na Vodnikovem trgu. Nobena še tako skrbno oskrbovana lesena mesarska stojnica ne more ustrezati higijenskim zahtevam. Popoldne, ko mesarji odidejo, se po teh stojnicah zbirajo brezposelni ljudje, ki posedajo tam, kjer bo drugi dan ležalo sveže meso. Med stojnicami so gnezdišča podgan, miši in druge golazni, ki popoldne in seveda še bolj ponoči prebrska vse stojnice. Mesarji se sicer s to nadlogo bore, toda njihova borba ne zaleže dosti. Prav gnusno pa je zadaj za stojnicami. Vse to nujno kriči po zgradbi moderne mesarske tržnice.

Načrti za to tržnico so že napravljeni. Za novo tržnico, v kateri bi imeli vsi mesarji prostora, bi zadostoval prostor od Zmajskega mostu pa do sadnega trga. Nova tržnica bi stala med kostanjevim drevoredom in strugo Ljubljanice. Potrebno bi bilo le povišati dosedanjo škarpo v tem delu že regulirane Ljubljanice. V tem primeru bi mogel ostati neokrnjen sedanji drevored. V primeru pa, da bi mesarska tržnica v eni sami vrsti ne zadostovala, bi se mogla napraviti tudi tržnica v dveh vrstah, ki pa bi bila seveda pokrita. Tržnica bi bila zidana, dalje bi bila na higijenski višini, vsak mesarski mojster pa bi imel poseben ločen prostor v tržnici, ki bi se dal varno zapirati z roleto. Na ta način bi golazen ne imela dostopa v mesnice. Izključeno pa bi bilo seveda tudi vsako posedanje brezposelnih — po večini delomržnežev — po stojnicah. Na Vodnikovem trgu, kjer prodajajo kmetice in vrtnarji svoje pridelke, pa bi bilo pridobljenega prostora, ker bi izginile dosedanje stojnice za goveje meso.

Drugo važno vprašanje na živilskem trgu je tudi vpoštevanje tržnega reda. Sedaj veljaven tržni red zahteva dalje, da morajo biti živila pokrita in da ne sme do njih imeti dostop prah, dež in nečistoča. Tržni pazniki morajo paziti na izvajanje tega tržnega reda in ima vsakdo pravico prijaviti nedostatke. Če bi pa se tržni red v resnici izvajal v celoti in v vsej doslednosti, bi tržno nadzorstvo imelo neprestano opravka. Saj se niti mestna občina sama ne drži sedanjega reda, ko dopušča sedanje mesarske stojnice.

Druga važna stvar je, da bi se moralo po tržnem redu prodajati na mesarskih stojnicah le meso, ne pa še kakšno drugo blago. V tem oziru opažamo zadnje čase precej grehov.

Svojčas je tržno nadzorstvo strogo pazilo, da so mesarji imeli svoje blago na stojnicah kvečjemu do 12 oziroma do 1 popoldne. Sedaj pa se dogajajo primeri, da puste mesarji meso na stojnicah do 3 ali 4 popoldne, tako da se morejo mirno pasti po mesu muhe, da vmes pometajo drevored pometači in to blago prihaja drugi dan zopet na trg

Vse to so pereča vprašanja, ki niso samo nujna, temveč jih opaža vse prebivalstvo in ki jih mora mestna občina, seveda v sporazumu z mesarji in drugimi prodajalci na trgu, čimprej rešiti — v korist splošnosti!

Ljubljanskemu meščanstvu!

Mestna občina ljubljanska bo ob priliki proslave 1900-letnice Odrešenja in biserne sv. maše ljubljanskega častnega meščana, prevzvišenega nadškofa Antona Bonaventure Jegliča, na vseh svojih poslopjih razobesila zastave in sicer v soboto 29. in v nedeljo 30. t. m. Vabim ljubljanske hišne posestnike, da tudi oni okrase svoje hiše z zastavami. — Za mestno načelstvo: Prof. Evgen Jarc, podžupan ljubljanski.

Znaki in legitimacije za vstop na Stadion ob priliki jubilejnih slovesnosti v nedeljo 30. julija

se dobe v Ljubljani pri vseh župnih uradih, poleg tega pa še v trgovinah: Niče man, Vera Remec (Poljanska cesta), Nova Založba (Kongresni trg), Jugoslovanska knjigarna, Sfiligoj, Unionska trafika, trafika Klander (Kolodvorska ulica). — Opozarjamo občinstvo iz Ljubljane, da si takoj preskrbi znake in izkaznice, ker je verjetno, da jih bo pozneje zmanjkalo. Otroci do 12. leta so v spremstvu staršev prosti izkaznic in legitimacij.

Skok skoz okno

Ljubljana, 27. julija.

Na Celovški cesti pred upravnim poslopjem pivovarne Union, je bilo danes kmalu po 12 več ljudi priča strašnega prizora. Približno ob pol 1 se je na enem izmed oken tega poslopja pojavila mlada ženska, ki se je pognala s krčevitim sunkom na cesto ter obležala na tleh hudo ranjena in polomljena. Ženski, ki je očitno nameravala izvršiti samoumor, so prihiteli na pomoč ljudje, iz pivovarne pa so naglo telefonirali po reševalni avto. Reševalni avto je res odšel in mlado kandidatinjo smrti prepeljal v bolnišnico.

Ranjenka je 22 letna Danijela Weidi, služkinja pri ravnatelju pivovarne Ignaciju Florjančiču, stanujoča v upravnem poslopju pivovarne na Celovški cesti 20 in pristojna v Ljubljano.

Dekle si je pri skoku zlomilo obe nogi, dobilo hude notranje poškodbe in resne poškodbe na glavi. Eno nogo si je zlomila do krvi, pa tudi iz nosa ji je tekla kri. Njeno stanje je prav resno.

Vzroki, ki so Weidijevo dovedli do tega koraka, so precej nejasni. Dekle je zadnja leta, zlasti ko je bila še v prejšnji službi, doživela precej neprijetnega in ljudje trdijo, da se ji je tudi nekoliko omračil um. Samoumor je poskusila izvršiti nedvomno v navalu melanholije.

Prim. dr. Debevec

v avgustu ne ordinira

razen 1. 8. in 14. 8. od 10—12 ure

⊙ **Stolne kongregacije in Marijin vrtec** se zbero v soboto, 29. t. m. ob 6 zvečer v kongregacijskih prostorih, da napravijo špalir pred stolnico. V nedeljo, 30. t. m. se zbero istotam ob 8 zjutraj, da gredo skupno k sv. maši na Stadion. Voditelj.

⊙ **Člani križanske moške kongregacije** se zberemo v soboto ob 6 zvečer na dvorišču škofijske palače pri družbeni zastavi, da se uvrstimo v špalir pred stolnico. — Istotam se zberemo tudi v nedeljo zjutraj ob 8, da gremo skupno k sv. maši na Stadion. Prosimo polnoštevilno z znaki. Predstojništvo.

⊙ **Mestna župnija sv. Jakoba v Ljubljani** bo praznovala svojega župnega patrona sv. Jakoba v nedeljo, 30. julija v sledečem redu: Zjutraj ob 6 govor in ob pol 7 slovesna peta sv. maša. Ob 10 govor in sv. maša s slovenskim petjem. — Zvečer ob 7 govor in slovesne litanije. Ta dan je tudi običajno darovanje za cerkvene potrebe.

⊙ **Slomškova družba.** Pevke in pevce Slomškove družbe vabimo, da pridejo jutri točno ob 8 na frančiškanski cerkveni kor, da bodo peli pri 8. sv. maši, ki se je bodo udeležili zborovalci in zborovalke občnega zbora Slomškove družbe. Odbor.

⊙ **Izleti z odprtimi avtobusi na Koroško in na Veliki Klek.** Prvi izlet se vrši 5. in 6. avgusta s sledečim sporedom: 5. avgusta odhod iz Ljubljane izpred biljetarnice »Putnika« ob 12.30 preko Jezerskega-Dobrla vas in na Klopinsko jezero, kjer je v hotelu Obir prenočišče. 6. avgusta odhod iz Klopinskega jezera v Sinčo vas, Velikovec in preko Šmihela, Žitare vasi v Železno kapljo. Odtod povratek zvečer preko Jezerskega v Ljubljano. Vožnja, prenočišče ter potni list in vizum 290 Din za osebo. — **Drugi izlet** se vrši od 13. do 15. avgusta v Heiligenblut in na Veliki Klek (Groseglockner). Vožnja in prehrana, prenočišče inkl. potni list in vizum 750 Din za osebo. V tej ceni ni všteta taksa za novo cesto na Veliki Klek. Prijavite se čimprej pri »Putniku«, ker je samo še nekaj prostorov na razpolago. Zahtevajte prospekte »Avtobusni izleti«.

⊙ **Kino Kodeljevo** predvaja drevi ob pol 9 na prostem film »Krvave arene«.

⊙ **Sestanek bivših mornarjev** bo v soboto, dne 29. julija t. l. ob 10 v salonu hotela Lloyd. Ker smo tik pred prireditvijo, pozivamo vse tovariše, da se tega sestanka zanesljivo udeleže.

⊙ **V mestni klavnici** se bo jutri (soboto) prodajalo na prosti stojnici prešičje meso po znatno znižani ceni.

⊙ **Nočno službo imajo lekarne:** Mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

⊙ **Specialno izbiro modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.**

Oglase za nedeljsko izdajo „Slovenca“

ki izide povodom jubilejnih slovesnosti v znatno pomnoženi nakladi, sprejemamo do petka zvečer. Izjemo moremo napraviti le pri osmrtnicah, malih oglasih in prav nujnih objavah, ki se sprejemajo v Ljubljani tudi še v soboto. Cenjenim inserentom, ki se še nameravajo poslužiti izredno ugodne propagandne prilike, nujno svetujemo, da oddajo svoja cenj. naročila vsaj do petka opoldne, da jim moremo postreči v vsakem oziru.

Moste pri Ljubljani

Še enkrat: Moščani, pokažite se! — Priprave za udeležbo pri cerkveni slovesnosti, dne 30. julija na ljublj. Stadionu, so v polnem teku. Udeležba iz moščanske občine bo — kakor kaže — naravnost odlična. — Vabimo pa še enkrat, da vsi, ki še niso kupili legitimacij in znakov (po 6 Din), to nemudoma store. Ako smo res napredni, pokažimo to dejanski z udeležbo, ki naj prekosi vse druge kraje!

Na Stadion odkorakamo skupno, uvrščeni po skupinah: Na čelu kolesarji, za temi narodne noše peš, nato udeleženci in udeleženke z znaki peš, za njimi pa narodne noše in starejši udeleženci na vozilih, uvrščenih po kakovosti. — Kolesa in vsa vozila okrašena z venci. — Zbirališče: Salez. mladinski dom (dvorišče in ondotni stadion). — Čas: Vsi udeleženci naj bodo zbrani tu med pol 8 in 8 v nedeljo, 30. t. m., da bo odhod mogoč brez zakasnitve.

Pojdemo pa: po Zaloški in Sv. Petra cesti, iz katere zavijemo na Resljevo cesto do Masarykove ceste, po tej pa na Tyrševo (Dunajsko) cesto in od tam na Stadion. — Pridružijo naj se okoličani iz Štepanje vasi, morda tudi iz Bizovika in pa iz Šmartnega. Akcijski odbor.

Mariborske vesti:

Priprave v polnem teku in jeku

Na vrtu Dijaškega doma ter dvorišči otroškega vrtca in dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici so zapela te dni kladiva in žage. Delavci mestnega gradbenega urada in nekaterih zasebnikov so se spravili s polno paro na delo, da urede te prostore za razstavne namene Mariborskega tedna. Iz tal že rastejo temelji številnih paviljonov in šotorov, v katerih se bodo poleg tujskoprometne razstave, ki bo ponazorjevala kulturni in socialni razvoj Maribora, lovske razstave paviljona mariborske umetnosti, razstave sportnih trofej ter revije mariborske industrije, trgovine in obrti še vinska poskušnja ter razni zabavni objekti, ki bodo tvorili zvezo čez Razlagovo ulico z veseličnim pratrom, nameščenim na Trgu Svobode. Oživeli so tudi prostori v pritliču Cankarjeve meščanske šole. Delavci odnašajo iz šolskih sob klopi in opremo ter jih prirejajo za razstavne prostore. Najzanimivejša pa so dela za vrtnarsko razstavo. Vrli mariborski vrtnarji so že pričeli z urejevanjem gredic, dovažanjem zemlje in saditvijo cvetja, da se bo pravočasno razkošatilo v bohotnem cvetju. Vrtnarska razstava bo gotovo ena najlepših in najobsežnejših, kar jih je bilo dosedaj. Kmalu prično tudi s postavljanjem velikega portala, ki bo tvoril vhod v Prešernovo ulico iz Aleksandrove, dočim jo bodo na severnem delu pri Razlagovi zaprli za vsak promet. V prihodnjih dneh pa se prično še dela na Rotovškem trgu in na igrišču ISSK Maribora, kjer se bodo vršile operne in dramske predstave pod milim nebom.

☐ **Sveža gomila.** V splošni bolnišnici je umrl v starosti 58 let čevljarski mojster Tomaž Kuhar iz Koroške ceste 50. Pogreb blagega moža bo danes popoldne ob 4 iz mrtvašnice pobrežkega pokopališča. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje!

☐ **Vprašanje hodnikov.** Iz krogov naših čitateljev smo prejeli: Lani in letos se tlakujejo v Mariboru ceste, širijo se hodniki za pešce, ki pa še vedno čakajo na končno ureditev ter tlakovanje, oziroma asfaltiranje. Potrebno bi bilo, da bi se asfaltiranje hodnikov izvrševalo vzporedno s cestnimi deli, kar bi bilo lahko izvedljivo. Dvakratno oviranje prometa bi se na ta način odpravilo, obenem pa bi dobile nove ceste mnogo lepše lice.

☐ **Proti nakupu.** Kakor doznavamo, je bila vložena te dni na mestni občini predstavka mariborskih gospodarskih organizacij, v kateri nastopajo omenjeni krogi proti nakupu gradu od strani mestne občine. V predstavki omenjajo, da bo morala občina poleg kupnine, ki znaša 3,850.000 Din in najnujnejših popravil, ki so proračunana na 620.000 Din, investirati za popravilo gradu še najmanj 2,500.000 Din, pa niti s temi izdatki se ne bo dalo kupljeno poslopje urediti, da bi odgovarjalo zahtevam modernega magistratnega urada. Predstavniki omenjenih organizacij obžalujejo v svoji predstavki, da se tako važna zadeva pred sklepanjem ni dala v javno razpravo.

☐ **Državnih upokojencev in upokojenk** upravni odbor ima svojo prihodnjo redno sejo v sredo, 2. avgusta ob 16 v Nabavljalni zadrugi na Rotovškem trgu.

☐ **Prijave** za sodelovanje pri »Celjskih grofih« se še sprejemajo pri gledališki blagajni. Sodelujoči bodo honorirani.

☐ **Prijavite sobe.** Za časa »Mariborskega tedna«, od 5. do 15. avgusta, je pričakovati velik dotok tujcev v Maribor. Uprava »Mariborskega tedna« naproša meščane, da ji javijo proste sobe in prenočišča v pisarni v Gosposki ulici 36, palača Banovinske hranilnice.

☐ **Upokojeni učitelji** imajo tokrat sestanek šele v četrtek, dne 10. avgusta ob 15 v »Učiteljskem domu«.

☐ **Deca se vrača.** V torek 1. avgusta se povrnejo počitničarji iz Kaštela Lukšiča. Pridejo z osebnim vlakom ob 17.52. Vodstvo kolonije prosi starše, da pričakajo malčke na kolodvoru.

☐ **Mladina potuje.** Skoraj vsak dan pride v Maribor čez mejo skupina mladih dijakov iz Nemčije in Avstrije, ki potujejo peš po naši državi. Dosedaj je prispelo že čez 10 takih skupin. Podjetni fantje so polni hvale o lepoti krajev in prijaznih naših ljudeh.

☐ **Hiše se prenavljajo.** Hvalevredna prizadevanja so pokazali v zadnjem času številni mariborski hišni posestniki. Prenavljajo svoje hiše ter jim dajejo v mnogih slučajih lepo novodobnejšo obliko. Je pa še mnogo zapuščenih stavb in prav bi bilo, da bi se njihovi lastniki odločili za prenovitev.

☐ **Boben.** Dne 25. avgusta bo na mariborskem okrajnem sodišču dražba nepremičnin zem. knjiga k. o. Kamnica vl. št. 81. — Cenilna vrednost je 55.272.90 Din, najmanjši ponudek pa 42.363.92 Din.

☐ **Razpis nove lekarne.** Banska uprava je razpisala natečaj za podelitev lekarniške koncesije za novo lekarno, ki bo imela svoj okoliš v jugovzhodnem delu mesta. Prošnje morajo biti vložene do 15. avgusta t. l.

☐ **Ruše v filmu.** Filmsko podjetje »Svetloton« je predvajalo v torek v Grajskem kinu propagenden film iz ruške tovarne. Film prikazuje zanimivo produkcijo kemičnih izdelkov, kakor karbid in umetna gnojila ter njihovo uporabo v praktičnem poljedelstvu. Obenem prinaša nekaj krasnih naravnih posnetkov iz Ruš in okolice.

☐ **Vendar bo.** V mariborske kavarne dobimo zopet godbo. V kratkem jo namerava uvesti gosp. Lojze Strehar v Astoriji, pa tudi g. Klešič jo bo imel v kavarni v Parku. Občinski svet pa namerava že na svoji prihodnji seji presenetiti gostilničarje s popolno odpravo nesrečne koncertne takse...

☐ **Zagonetna smrt pojasnjena.** V Št. Petru pod Mariborom se je mudila v sredo popoldne preiskovalna komisija mariborskega okrožnega sodišča, v kateri so bili preiskovalni sodnik vss. dr. Travner, sodni zdravnik dr. Jurečko in zapisnikar Tomo Petrovič. Ugotavljala je slučaj zagonetne smrti, ki se je dogodila v Negovi. Tam je našla viničarka Marija Pohl, ki je odšla na delo v Trčovo ter je pustila svojega trimesečnega sinka samega doma, po povratku otroka mrtvega. Ker so se poznale pri malem mrličku modre pege, je bila vložena ovadba in se je vršila sodna obdukcija, ki pa je ugotovila, da je umrl otrok nasilne smrti.

☐ **Malo je manjkalo,** pa bi morala zavihrati pri Grafu po dolgem presledku bela zastava. Pa je rešil upravo »Grafa« te prilike Rudolf L., ki so ga v sredo zvečer zaprli radi razgrajanja.

☐ **Triptik in telečje kože...** Vse je dobro za dolge prste. Šoferju tvrdke Völker, Francu Supančiču, je sunil nekdo triptik za prevoz avtomobila preko meje. Triptik je draga stvar ter stane 8 metuljev in ubogi šofer je s tatvino močno oškodovan. V klavnici pa so okradli mesarja Blaža Serdinšeka. In sicer so mu odnesli 4 telečje surove kože, vredne 500 Din.

☐ **Beg iz življenja...** Kronika samoumorov letos presenetljivo narašča. Sicer se je še v večini slučajev posrečilo obupancem rešiti življenje, vendar to ne izpreminja žalostnega dejstva, da je med nami vedno več duševnih slabičev, ki jim manjka predvsem zaupanje v samega sebe in v pomoč od zgoraj. V sredo sta bila v Mariboru zopet kar dva poskusa bega iz življenja. V Košakih so našli ljudje pred opekarno na cesti ležečega 27 letnega delavca Viktorja P., ki je izpil lizol. V bolnišnici so mu rešili življenje. Vzrok: dolgotrajna brezposelnost. V Magdalenski ulici 57 pa se je lotila lizola 19-letna Frida M. Tudi njej je pomagala nagla zdravniška pomoč v bolnišnici.

Ptuj

Sodba. Ljudem je še v živem spominu strahovito krvoprelitje pri Sv. Andražu v Slov. goricah, ki se je odigralo letos dne 26. marca na pragu župne cerkve. Med oboroženimi, s šmarnico omamljenimi fanti je prišlo do izzivanja in streljanja; smrtnonevarno ranjen se je zgrudil na pragu cerkve zadet od noža Franc Žmavc ter kmalu nato podlegel ranam, od strelov pa sta bila zadeta 13 letni Anderšič in 16 letni Lovrec. Orožniki so krivce polovili. Glavni junak Janez Kocuvan pride pred mariborski okrožni senat, sokrivec Franc Kocuvan ter brata Germin pa so se zagovarjali pred okrajnim sodnikom v Ptuju. Kazen je bila mila. Kocuvan je dobil mesec zapora, brata Germin pa vsak tri tedne, pogojno na 3 leta.

Novi grobovi. Umrla sta Franc Polanec, posestnik v Kicarju, star 34 let, in Franc Voda, posestnik v Krčevini pri Ptuju, star 71 let. Blag jima spomin, žalujočim naše sožalje!

Na stopnicah. Marija Fijan, žena občinskega nameščenca, je padla po stopnicah tako nesrečno, da je obležala s polomljenimi rebri in hudimi notranjimi poškodbami. Reševalci so jo prepeljali v bolnišnico.

Celje

Davčna uprava v Celju poziva vse lastnike voz, biciklov in fijakerskih voz, ki še niso plačali takse po tarifni postavki 100 taks. zakona za leto 1933, da vplačajo to takso pri davčni upravi v Celju najpozneje do 10. avgusta 1933. Vse one, ki ne bodo plačali takse do tega dne, se bo kaznovalo po določilih ravnokar označene tarifne postavke.

Umrla je v celjski javni bolnišnici Hrešan Frančiška, 56 letna žena cerkovnika z Ljubnega. Na Lopati št. 11 je umrla Brežnik Terezija, 64 letna posestnica. Naj počivata v miru!

Žrtve nesreč in napadov. Bobek Franc, 57 letni posestnik iz Slivnice pri Celju, jo je dobil v torek ponoči v Javorju od nekega moškega s koso po glavi. — Tomažič Anton, 21 letni delavec v opekarni na Spodnji Hudinji, je v sredo, dne 26. t. m. delal v tovarni; pri delu mu je padlo na na nogi več opek in mu obe poškodovalo. — 24 letni brezposelni čevljarski pomočnik Martin Roje iz Galicije se je peljal v sredo s kolesom v Žalec. Na nekem ovinku se je prevrnil in si zlomil levo roko v ramenu. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski javni bolnišnici.

Vincencijeva konferenca v Celju bi lahko oddala okrog 10 let staro deklico revnih staršev ali siroto za svojo. Vprašati: Cankarjeva ul. 4.

SK Olimp v Gaberju priredi dne 3. septembra t. l. svoj V. sportni dan in praznuje obenem 5 letnico svojega obstoja. Zaradi tega naproša vse ostale klube in ostala društva, da ta dan ne prirejajo nobenih prireditev, ker je klubu že LNP rezerviral termin.

Današnji nogomet. Danes se vrši ob četrt na 7 na igrišču pri Skalni kleti izbirna nogometna tekma za celjsko mestno reprezentanco.

Kopalna sezona na višku. Na Savinji je jako prijetno. Poročali smo že, da je tu vse živo. Zato se nam zdi čudno, kako morejo ljudje zapuščati v tem času Celje in zapravljati denar drugje. Tujci, ki imajo priliko uživati krasoto Celja in okolice, se posebno radi mude v vodi. Neki gospod nam je pripovedoval, da je slišal pri Savinji razgovor dveh Dunajčanov. Eden od teh je bil tako očaran, ko je prišel iz vode, da je vzkliknil, da kaj tako krasnega, kakor je kopanje v Savinji, še ni doživel.

Iz Vranskega kota

Prav živahno jutro je bilo v nedeljo na Vranskem. Z vozovi in avtomobili so se pripeljali na Vransko turisti iz vseh strani. Vransko namreč velja kot najlepša izhodna točka za turo na Menino planino, odnosno Šavnico. S te točke se nudi turistom krasen razgled skoro bi rekli po vsej Sloveniji. Ljubljana leži pred teboj in lahko opazuješ od tu ljubljanski nebotičnik, Severne in Julijske Alpe ter neskončnost stvarstva imaš pred očmi. Vse te lepote so se hoteli v nedeljo naužiti turisti in so veselo odjadrali v hribe. Vrančani so posebno občudovali turista iz Celja, korenjaškega fanta, ki pa je imel pod desnim kolenom leseno nogo, a kljub temu je bil eden prvih in prispel po triinpolurni hoji brez zamude na planino. Le žal, da je prihrumela opoldne nevihta s točo, ki je turistom pokvarila najlepši del užitka. Še hvala Bogu, da je toča razsajala le po vrhovih. Na Menini planini je bilo ta dan do sto turistov.

Bloke

Tam pod Vinjim vrhom v prijazni Borovnici je zagledal luč sveta pred 50 leti bloški župnik g. **Viktor Švigelj**, ki bo torej danes, v petek, videl očaka Abrahama. Po končani domači ljudski šoli so ga starši dali v Kranj, kjer se je izobraževal v srčni in umski kulturi. Po prestani maturi se je napotil v semenišče in postal duhovnik, da se žrtvuje za ljudstvo. Preteklo nedeljo sta Marijina družba in cerkveni pevski zbor proslavila župnikovo 50 letnico s tem, da sta mu po končanih večernicah zapela dvoje, troje narodnih in Marijinih pesmi v veži prostornega župnišča. V imenu Marijine družbe je čestitala g. župniku članica Marija Prebil, srečo sta mu voščili tudi 2 deklici iz »Marijinega vrtca«. Ganjen se je g. župnik zahvalil. Pridružujemo se čestitkam iz dekliških in otroških ust in kličemo: Gospod župnik, še na mnoga leta! Bog Vas ohrani v milosti do skrajnih mej človeškega življenja!

Tragedija mladega planinca

Nova žrtev triglavskih strmin

Ljubljan, 27. julija.

Bolestno je odjeknila vest, ki jo je že sporočil današnji »Slovenec«, da so Julijske Alpe vnovič utrgale izmed številnih planincev, ki jih obiskujejo, mlado človeško življenje. Na Tominškovi poti na Triglav se je ponesrečil 16-letni Marjan Grebenc, sin železniškega uradnika, šefa železniških delavnic na glavnem kolodvoru, in gojenec železniške elektrotehniške šole v Nišu.

Mladi Marjan, ki je bil vzoren sin svojim starišem, je v torek prosil svoje stariše, očeta in mater, naj mu dovolijo izlet na planine. Marjana je namreč obiskal njegov najboljši prijatelj, osmošolec Rudolf Zupanc, sin posestnika in gostilničarja v Laškem. Z njim sta se dogovorila za izlet na planine. Marjan, ki je ljubil planine, naravo in sport kakor le malokdo, je seveda takoj pristal, toda bilo je treba naporov obeh, Rudolfa in Marjana, da sta pregovorila Marjanovega očeta in mater za dovljenje. Najbrže oba fanta nista bila niti namenjena na Triglav, vsaj Marjan je dejal svojim starišem, da nameravata na Stol. Ko je Marjanova mati dala dovoljenje za to turo, je še skrbno rekla sinu: »Glej, da se jutri (to je v sredo) vrneš domov!« Marjan pa je napol v šali potolažil mater: »No ja, jutri ali pa morda nikoli več!« Vase in v svojo srečo zaupajoči vedri mladenič seveda ni mogel vedeti, kako hitro se izpolni druga alternativa njegove obljube.

Oba mlada turista, Rudolf Zupanc in Marjan Grebenc sta šla v torek popoldne iz Ljubljane. Prenočila sta v Aljaževem domu. V sredo zjutraj ob 4 pa sta odšla naprej na Triglav. Rudolf pripoveduje, da je bil Marjan dobro razpoložen in da mu niti majhna senca ni kazila radostnega in naravne lepote uživajočega obraza. Od Aljaževega doma dalje vodi precej strma in mestoma precej nevarna Tominškova pot na Triglav. Prijatelja sta imela med seboj zvezo po vrvi. Naprej je šel starejši Rudolf Zupanc, za njim pa Marjan. Vrv ni bila napeta in tako Zupanc ni mogel opaziti, da je njegov prijatelj Marjan naenkrat strmoglavil navzdol. Mladega Marjana Grebenca je po poti najbrže prijela vrtoglavica in je strmoglavil kakšnih 150 m navzdol ter se takoj na skalah ubil. Za obema mladima turistoma sta šla dva starejša hrvatska turista. Ta dva sta najprej slišala, kako je Marjan — ki ga nista poznala — najprej zavpil: »Rudi! Rudi!« Pozneje pa sta še videla, kako je za skalo omahnilo truplo na pomoč kličočega planinca. Oba Hrvata sta pohitela po Tominškovi poti navzgor in dohitela Rudolfa Zupanca. Vprašala sta ga: »Ali ste vi Rudi? Slišala sva klice: »Rudi! Rudi!« Zupanc je takoj zaslutil, da je mogel biti to le njegov prijatelj Marjan Grebenc.

Niti Zupanc, niti oba hrvatska turista, pa niso bili toliko izvežbani turisti, da bi mogli po strmih skalah splezati navzdol do trupla ponesrečenega Marjana. Tudi bi bilo nepotrebno, ker je bilo kar izključeno, da bi Marjan še živel ob tako globokem padcu. Vsi trije so nato odšli nazaj proti Vratom, po poti pa so srečali dva izvežbana turista, namreč Uroša Zupančiča in Rekarja in ju obvestila o nesreči.

Zupančič in Rekar sta nato splezala po skalovju do trupla navzdol in se na žalost prepričala, da Marjanu ni več pomoči. V prvem trenutku po padcu se je moral Marjan ubiti. Njegovo truplo in glava sta bila vsa razbita. Po običajnih predpisih v takih primerih sta odvzela mrtvecu listine, nato pa se vrnila na pot ter nato pomagala organizirati reševalno ekspedicijo. Iz Mojstrane je odšla že v sredo reševalna ekspedicija, ki je s precejšnjimi napori prenesla truplo do Aljaževega doma, kjer ga je pri tamkajšnji kapelici začasno položila na mrtvaški oder. Ponesrečencev tovariš Zupanc je ves obupan prišel pozno popoldne v Mojstrano in oddal na Marjanovega očeta brzojavko: »Marjan smrtno ponesrečil — pridite v Mojstrano!«

Obupana oče in mati, ki sta to brzojavko prejela, prvi trenutek sploh nista mogla razumeti, da se je njun sin ponesrečil na Triglavu, ko sta bila vendar prepričana, da je na Stolu. Še v sredo zvečer pa so se z večernim vlakom odpeljali do Jesenic oče Franc, mati Milena in sestra Milenca. Spremljal jih je sosed, žel. uradnik. Na Jesenicah so morali prenočiti, davi pa so se odpeljali do Mojstrane. Ko pa so davi prišli do Mojstrane, se reševalna ekspedicija še vedno ni vrnila in tako starši v Mojstrani niso mogli videti trupla svojega ponesrečenega sina. Opoldne so se starši vrnili v Ljubljano, da ukrenejo vse potrebno za prevoz trupla v Ljubljano. Reševalna ekspedicija je prenesla truplo šele popoldne v Mojstrano, v Ljubljano pa dospe krsta s truplom v soboto ob tričetrt na 2, nakar bo pogreb z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojni Marjan Grebenc je bil rojen 7. aprila 1917 leta. Družina stanuje v železniški koloniji v Herbersteinovi ulici 1 za Bežigradom. Marjan je že lani dni obiskoval železniško elektrotehniško šolo v Nišu ter je bil sedaj na počitnicah doma. Čeprav je bil Marjan star komaj dobrih 16 let, je bil telesno dobro razvit, močan in zdrav fant. Čeprav ni bil poklicen sportnik, je bil izvrsten plavalec, navdušen turist in popotnik. S svojim prijateljem Zupancem sta bila že prejšnjo nedeljo na Lisci.

Za njim žalujejo oče Franc, mati Milena, roj. Mrzel (sestra pisatelja in časnikarja g. L. Mrzela) in 18-letna sestra Milenca. Marjanova oče in mati sta doma iz Trbovelj ter je Marjan srčno rad obiskoval svoje sorodnike, zlasti pa je bil vdan svoji stari materi ge. Mrzelovi v Trbovljah. Marjan je bil sam vedrega duha, čvrste volje, zdrav slovenski fant, ki je tudi z največjo potrpežljivostjo prenašal strogo vzgojo v niškem zavodu, kjer je moral precej pretrpeti. Pokojnik je imel izredno velik smisel za praktično delo, zlasti za tehniko ter je bil vzoren, pošten dijak. Toliko bridkejša je izguba tega mladega človeka za vse, ki so ga poznali. Užaloščenim starišem, ki so izgubili svojega edinega sina, prav tako pa tudi vsem sorodnikom, naše iskreno sožalje! Naj vedri fant doživi novo vedro življenje v večnosti!

Otrok utonil

V Gomili, župnija Sv. Bolfenk pri Središču, je utonil 8-letni sinček Janeza Fekonje, viničarja ormoške graščine. Doma pred hišo je po neznanem naključju padel v betonsko cisterno, v kateri je bilo vode nad štiri metre visoko.

Kakor navadno sta s starejšim bratcem tudi zjutraj tistega dne nedaleč od hiše pasla živino. Naenkrat se mlajši brat poda domov, odkoder pa ga ni bilo več nazaj. Vsako klicanje ter iskanje je bilo zaman. Domači so prvotno mislili, da je otrok odšel kam k sosedovim, pozneje, da je odšel kam v gozd, ko pa se je dan nagibal k večeru, fanta pa sploh ni bilo odnikoder, so bili prepričani, da je odšel k stari materi, ki stanuje skoraj dve uri daleč v stran. Drugi dan so ga šli iskat tudi tja, pa ga seveda niso našli. Slučajno so potem drugi dan škropili v vinogradu ter so ravno iz tiste cisterne zajemali vodo, v kateri je ležal utopljenec in za katerega nihče ni vedel. Po izrednem pripetljaju, je enemu od delavcev padla tudi posoda v to cisterno. Viničar je vzel dolg kavelj, da bi poiskal in izvlekel posodo ven. Pri tem pa je zadel na nekaj večjega in težjega — bil je to njegov lastni otrok. Kako se je to moglo zgoditi, si ne ve nihče razlagati. Vodnjak ima vendar zgoraj betoniran pokrov, v katerega je le tolika odprtina, da se more z vedrom zajemati voda. Fantka, ki je tako nesrečno končal svoje življenje, je pre dnekaj leti vprav njegova mati rešila utopitve, in ga je z grabljami potegnila iz velike mlake, ko je prihitela na klicanje drugih otrok.

STARŠEM

priporočamo za člane družine, ki imajo bleda lica, slabe živce in so brez teka, »ENERGIN« za okrepitev krvi, živcev in teka. Odraslim tri likerske čašice »ENERGINA«; otrokom tri male žlička »ENERGINA«.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah, pol litra 35 Din.

Litijska svedrovca v ljubljanskih zaporih

Litija, 27. julija.

Kakor smo včeraj poročali, so litijski orožniki pri vrtanju Wertheim blagajne v litijski občinski pisarni »zajeli« dva svedrovca in sicer Goričana Boštjančiča Josipa in Lebarja Franca, ki je bil pri aretaciji obstreljen, toda le lahko ranjen. Oba vlomilca sta bila začasno oddana v zapore litijskega okrajnega sodišča. Ker so bili v teku zadnjega časa vlomi v litijski okolici takorekoč na dnevnem redu in je bilo med drugim enkrat tudi vlomljeno v trgovino gospe Elsner Ivane, je v teku večera gospa Elsnerjeva prišla v prostore litijskih zaporov, kjer ji je gospod Tine Juvan pokazal oba vlomilca, ki sta bila zaprta vsak v svoji samotni celici. Gospa Elsnerjeva je namreč domnevala, da bi morda kakega vlomica prepoznala, ki je svoječasno v njeno trgovino vlomil. Pri tej priliki je ječarjeva hčerka v celici Boštjančiča pod posteljo opazila ob zidu nekaj belega. Pripognila se je in odstranila kos časopisnega papirja, pod katerim je bil odkrušen omot in navrtana luknja v zid. Zraven je bil kos vpognjene palice od okna, s katero je Boštjančič hotel v jetniški zid napraviti odprtino in pobegniti. Takoj je bil prestavljen v drugo jetniško celico in stavljen pod strogo nadzorstvo. Danes dopoldne je vlomilca zaslišal sodnik dr. Karl Novak, z opoldanskim vlakom pa so ju z močno orožniško eskorto prepeljali v sodne zapore ljubljanskega deželnega sodišče.

Kakšno jesen in zimo nam napoveduje kukavica

V lanskem »Slovencu« z dne 19. julija, št. 162 sem priobčil spisek pod gornjim naslovom, v katerem sem omenil, da nam je bilo pričakovati lani ugodne in tople jeseni in ugodne, ne hude zime, vsaj v začetku ne, in sicer na podlagi narodnega pregovora, ki pravi: kolikor dni po kresu kukavica še kuka, toliko tednov po sv. Mihaelu ne bo mraza. Lani smo jo slišali pri nas še 11. julija, ko preneha kukati navadno že prve dni julija, pregovor pravi o sv. Urhu (4. jul.) In lani se je pregovor uresničil, vsaj smo imeli večinoma prav ugodno in toplo jesen. V prvi polovici novembra so se dobile po hostah celo še gobe — jurčki, katere so tudi na ljubljanskem trgu še prodajali. 18. novembra so dobili pri nas še zrelo jagodo, po vrtih so cvetele vijolice; 30. nov. je imela Temenica še 8° C toplote. 8. dec. so cvetele pri nas po njivah še marjetice in regrat, in so pasli še živino po njivah. Pa tudi zima je bila do 23. januarja še mila in je šele potem nastopila huda zima. — In kaj nam napoveduje letos kukavica? Pri nas smo jo slišali zadnjikrat 19. julija na Veliki Loki, in 20. julija pod Martinjo vasjo. Ljudje pravijo, da niso še slišali, da bi se bila kdaj tako pozno oglašala kakor letos. Odkar se pečam z ornitologijo, se spominjam, da so mi pravili pred kakimi 18 leti v Beli Krajini, da so jo slišali kosci, ki so kosili v Dubravah med Adlešiči in Vinico, tudi še 20. julija, kar sem bil svojčas tudi omenil v »Lovcu«. Naj dostavim še, da so jo slišali pri nas leta 1929 še 13. julija. In res smo imeli potem prijazno in toplo jesen, posebno meseca september in oktober sta bila prav lepa in topla, november pa je bil moker, a december zopet ugoden, kakor potem tudi skoraj vsa zima. Po teh opazkah in skušnjah se nam je nadejati letos lepe in tople jeseni in tudi ugodne zime, vsaj v začetku. — I. Šašelj.

Ubil klevetnika svoje matere

Pred banjaluškim okrožnim sodiščem se je te dni vršila razprava proti 20 letnemu Radu Skorupu iz vasi Biokovo. Obtožen je bil, da je 26. marca t. l. premišljeno ubil svojega tovariša Simeona Deliča. Ozadje dogodka je bilo sledeče: Skorup in njegova mati sta bila vedno siromašna. Radi tega sta morala zapustiti svojo rodno hišo in sta se večkrat podala v svet iskat zaslužka. Tako sta prišla letos po zaslužek v Bačko, kjer je slučajno delal tudi njun sovaščan Delič. Delali so vsi skupaj. V vasi, kjer so delali, so ljudje spraševali Deliča, kakšna sta njegova nova tovariša pri delu. Delič jim je odvrnil: »Sramotita našo vas in vso Bosno, ker živita nemoralno in razvratno življenje, radi česar ju orožniki neprestano preganjajo.« To se je zdelo vaščanom čudno, ker so oba poznali kot poštena človeka. Vendar so ju ljudje začeli gledati po strani in mrziti. Delič ju je še nadalje klevetal. Nekega dne pa mu je Rado dejal, naj neha s svojim klevetanjem. Delič mu je začel groziti in ga celo dejansko napadel. Rada je to razjezilo, pograbil je nož. Deliča zaklal in njegovo truplo razkosal v kose. Potem je razkosano truplo odpeljal na orožniško postajo, kjer je pojasnil ves dogodek. Na glavni razpravi je Rado Skorup priznal zločin v celoti. Dejal je, da je vse to napravil, da bi branil čast svoje matere. Sodišče ga je obsodilo na 4 leta robije in 4 letno izgubo častnih pravic.

Koledar

Petek, 28. julija: Viktor (Zmagoslav), papež; Inocencij, papež.

Novi grobovi

† **V Lescah na Gorenjskem** je včeraj umrl, zadet od kapi, Alojzij **Torkar**, dijak kranjske gimn. Dovršil je nižjo gimnazijo. Pogreb bo v soboto ob 9 zjutraj. Bog mu daj večni mir in pokoj! Žalujočim naše globoko sožalje!

† **V Mostah pri Ljubljani** je včeraj za vedno zatisnil svoje oči g. Matevž **Krušič**, mesar, gostilničar, posestnik in občinski svetnik občine Moste. Pogreb bo danes ob 6 popoldne. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Ljubljani** je v sredo zvečer umrla gospa Marija **Skala** roj. Jerše. Pokopali jo bodo danes ob 5 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Preostalim naše sožalje!

Osebne vesti

— **Nov župnik v Slovenjgradcu.** Za mestnega župnika v Slovenjgradcu je imenovan s 1. avgustom t. l. dosedanji župnik od Sv. Vida pri Ptuju g. Jakob Soklič, znani narodni borec iz Istre.

Ostale vesti

— **Spominske slike nadškofa dr. Jegliča na svili.** Ob priliki bisernega jubileja vladike dr. Bonaventure Jegliča je izdal konzorcij »Ars sacra« zelo okusne in umetniško na svilo izdelane jubilantove slike. Slike so ročno delo naše priznane umetnice Tatjane Inchiostrijeve in predstavljajo velikega jubilanta v profilu, pod njim pa napis: »Biserni jubilej našega vladike, 1873—1933«. — Cena spominskim slikam je kljub njihovi trajni umetniški vrednosti nastavljena tako nizko (Din 10), da si jo bo lahko nabavil vsakdo kot dragocen spomin na slavnostne dneve, ki se bodo vršili. Slike se lahko kupijo v vseh ljubljanskih trafikah, v večji množini pa se lahko naroče pri omenjenem konzorciju v Prešernovi ul. 54 (dvorišče, levo) v Ljubljani.

— **V Rogaški Slatini** se nahajajo sledeči konzularni funkcionarji: Sally Guggenheim, jug. generalni konzul iz Basla v Švici, konzul Enrico Mayer iz Trsta, A. Ezratty, španski vicekonzul iz Soluna, Jožef Gaeta, avstrijski konzul pri poslaništvu v Atenah. Imenovani so morebitnim interesentom radevolje na razpolago.

— **Roblekov dom na Begunjščici** bo slovesno otvorjen v nedeljo, dne 30. t. m. Po sveti maši, ki bo ob pol 11 dopoldne na prostem pred domom in pri kateri poje slovenski vokalni kvintet, bo novi dom blagoslovjen. Pri planinski zabavi, ki se bo nato razvila ob zvokih domače godbe, poje g. Banovec, tenor ljubljanske opere in slovenski vokalni kvintet. Vstopnine ni. Jed in pijača bo na razpolago po istih cenah, kakor v nižini. Od jutranjega turistovskega vlaka in zvečer na isti vlak vozijo s postaje Lesce do podnožja Begunjščice v Poljčah in Begunjah avtobusi in avtotaksiji po zmernih cenah. Od vznožja do koče je dve in pol uri hoda po kolovozni, večinoma senčni poti.

— Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef«-voda zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostatahipertrofiji. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Anketa Društva kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino.** Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino priredi celodnevno zborovanje v sredo, dne 2. avgusta t. l. ob 10 dopoldne v salonu restavracije »Pri Levu« v Ljubljani. Hkrati bo tudi odborova seja. Na anketi se bodo obravnavala aktualna strokovna in stanovska vprašanja. Vabljeni so vsi člani društva.

— **V Službenih novinah** št. 167 od 26. t. m. je objavljen »Zakon o organizaciji ognjegascev«.

— **Ukradene svinje spoznale lastnika.** Pred tremi tedni so neznani tatovi ukradli 25 svinj posesstniku Borislavu Galiču iz Šetiča v Bosni. Možakar je šel kar sam zasledovat svoje svinje. Povpraševal je od vasi do vasi in naposled je prišel do Bačke Palanke, kamor je vodila sled tatov. Tu je zvedel, da so tatovi svinje prodali posameznim kmetom in mesarjem in je večino svinj dobil nazaj. Ko je Galič v spremstvu policijskega uradnika prišel h kakemu kmetu, so ga svinje takoj spoznale, pritekle k njemu in ta način potrdile, da je on njihov pravi lastnik.

— **Hči utonila — oče onemel.** V Apatinu je pred nekaj dnevi utonila v Donavi 11 letna Verica Kalugjerovič. To je njenega očeta tako potrlo, da je izgubil dar govora in se je prišel zdravit v novosadsko bolnišnico.

— **Lačne svinje požrle otrokovo glavo.** Iz Bjelovara poročajo o tragičnem dogodku, ki se je pripetil v bližnji vasi Obrovici. V družini Jelenčič so odšli odrasli domači na polje, doma pa pustili same tri otroke, od katerih je najstarejši star pet let, mala Marica pa tri mesece. Proti večeru so otroci pospali kar po tleh sobe, mala Marica pa je spala v koritu. Medtem, ko so otroci spali, so vdrle v sobo lačne svinje. Večja otroka sta pred svinjami zbežala, medtem ko je mala Marica, ki je bila povita v plenice, postala žrtev svinj. Svinje so začele grizti glavo deteta in jo povsem odžrle od trupelca. Ko so se starši vrnili domov, so našli na slami samo še trupelce deteta brez glave. Mati je skoraj znorela od strahu.

— **V zakramentu vse sladkosti.** V zalogi Jugoslovanske knjigarne so pravkar izšli glasovi k Premrlovi zbirki »V zakramentu vse sladkosti« in stane izvod 4 Din, partitura 20 Din. Cerkvene zbore na to še posebno opozarjamo, kakor tudi župne urade, ker se mora v smislu škofijskega lista blagoslovni obred vršiti od 1. julija dalje v domačem jeziku.

Jesenice

»Slovenec« je obširno poročal o strašni nesreči, ko se je lansko leto osorej pri plezanju čez navpično steno na Možaklji ubil Jeseničan, akademik Slavko Narad. Akademski krožek na Jesenicah si je nadel nalogo, da pokojnemu svojemu članu postavi na grob primeren spomenik. Domačin, g. Žvan je iz kamna, ki se nahaja na Mirci in s katerim je obokan Karavanski predor, izklesal ličen spomenik, kateri bo danes, v petek, ob 5 popoldne na jeseniškem pokopališču, kjer počiva pokojni Slavko, blagoslovljen. Vabimo vse, ki ste poznali nadebudnega mladeniča-akademika, da se blagoslovitve udeležite.

Veselite se!

Življenje je sicer težko, toda lahko si ga olajšate.

Litija

Včeraj zjutraj se je vršil pogreb, na Bregu pri »Pleskovcu« umrle malnerjeve mame gospe Frančiške Simončičeve, ki je, večkrat previdena s svetotajstvi, dočakala častito starost 83 let. Veličasten pogreb je pokazal, kako priljubljena je bila pokojna mama, ki je bila silno darežljiva do revežev. Svoje številne otroke je vzgojila v strogo krščanskem duhu in je bila njena hiša kot taka, daleč naokoli znana in ugledna. Za pokojno blago mamo žalujejo gospodar na domačem posestvu g. Josip, sin Tone, ki vodi doma žago in mlin, posestnik Nace iz Vinterjevca, domača hčerka Marija, ki gospodinji doma, sin Franc, ki gospodari na Urbanovčevem gruntu v Litiji ter njen najmlajši sin vikar in začasni župni upravitelj v Kranju gospod dr. Pavel Simončič. Pogrebne svečanosti je izvršilo sedem duhovnikov pod vodstvom g. dekana Antona Gornika iz Šmartna ter se je vil iz hiše žalosti čez Zagorico veličasten sprevod žalujočih, znancev in prijateljev, ki so rajnko, res vzor slovenske krščanske matere, spremili na njeni zadnji poti na lepo farno pokopališče v Šmartnem. Žalno mašo je v župni cerkvi celebriral ob asistenci številne duhovščine g. dekan Gornik, ki je tudi na pokopališču zlati Simončičevi mami spregovoril v slovo. Šmarski pevci so ob odprtem grobu zapeli tri žalostinke, nakar so pričele padati v jamo prve grude zemlje. — Žalujočim naše iskreno sožalje, Pleskovčevi mami pa večni mir in pokoj ter zasluženo plačilo pri Vsemogočnem v nebesih.

Dobova

Društvo Rdečega križa v Dobovj je vprizorilo v nedeljo, dne 23. t. m., na prostem pred cerkvijo misterij »Slehernik« pod spretnim vodstvom društvenega režiserja, tukajšnjega prometnika g. Grbca. Nebo nam je bilo toliko naklonjeno, da se je igra izvršila pred dežjem in da je ogromna množica lahko sledila lepi predstavi. Točno ob 19.30 je na razsvetljen oder stopil predsednik kr. o. Rdečega križa, ki je pojasnil občinstvu pomen igre in omenil tudi o dobrosrčnosti in ljubezni do sirot in ubogih naših bratov in sester in nam predočil, da sledimo v ljubezni do trpečih bratov in sester, v dobrosrčnosti, našim visokim pokroviteljem. — Igra sama je dosegla lep moralen uspeh in številni gledalci so pokazali s tem, da cenijo delo društva. Lepi kostumi in naravnost idealen prostor pred farno cerkvijo je dal igri še bolj svečan vtis. Nekatere vloge so bile naravnost odlično igrane. Slehernika je igral režiser g. Grbec tako lepo, da so imeli ljudje pred seboj res pravega Slehernika. Enako moramo omeniti tudi debelega nečaka (g. Fr. Bogovič), suhega nečaka (g. Perger), Slehernikovega družnika (g. Zajc), Slehernikovo ljubico (gdč. Vatovec). Jako lepo masko in skoraj grozo je delala smrt (ga. Bogovič). Jako dober vtis pa sta napravili tako pri izgovarjavi kakor v nastopu Dela (ga. Grbčeva) in Vera (gdč. Kokotova). Tudi vse ostale vloge so bile v dobrih rokah in je na ta nastop društvo lahko ponosno.

Kamnik

Naš glavni trg nudi letos jako lepo lice ne samo zato, ker občina skrbno pazi na čistočo in red na cesti ampak tudi s tem, ker meščani sami mnogo store za olepšanje svojih hiš. Če pogledamo od trgovine Skala po trgu, nas posebno preseneča dolga vrsta pisanega cvetja, s katerim so okrašena vsa okna v prvih nadstropjih vseh hiš na trgu. Zlasti pa se v tem odlikujejo hiše na levi strani, kjer so skoro vsa okna v prvih nadstropjih v ravni vrsti. Vse to dokazuje, da imajo naši meščani velik smisel za lepoto in okrasitev svojih hiš. Njihovo stremljenje v tej smeri je mestu v kras, meščanom samim pa v veliko priznanje. Naj bi našli še več posnemovalcev!

Francoski krožek je v torek zvečer v svojem lokalu na Šutni izvedel del programa, katerega je imel pripravljenega za proslavo francoskega narodnega praznika. Zbrala se je polna soba članstva, ki je izvajanje programa nagradilo s toplim in zasluženim priznanjem. Po pozdravnem govoru predsednice Klavdije Žvokelj-Gabrijelčičeve sta gdč. Manica Stergarjeva in g. dr. Igor Vidic zapela vsak po par francoskih pesmi, g. dr. Igor Vidic pa je prebral drugo sceno svoje najnovejše drame »La Gironde«. G. Tullius Budau je s svojimi izvrstno uspelimi šaljivimi točkami vnesel mnogo veselega razpoloženja v družbo. Našemu francoskemu krožku, ki tako lepo napreduje, vse priznanje!

Velik požar je pred kratkim uničil dvoje domačij v Zavrhu, občina Gozd. Ogenj je izbruhnil v gospodarskem poslopju pri spodnjem Kuharju in se razširil na vse zgradbe in še stanovanjsko hišo. Zajel je tudi gospodarska poslpja pri zgornjem Kuharju. Pogorelo je vse do tal in od dveh kmetij je ostala samo hišica pri gornjem Kuharju.

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Petek, 28. julija: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 18.30 Harmonika solo, g. Kokalj, vmes plošče 19.30 O reji papagajčkov (škof Zdravko) 20.00 Potovanje v Maroko (dr. Reja) 20.30 Prenos iz Belgrada, vmes čas in poročila 22.30 Plošče.

Sobota, 29. julija: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 19.00 Prenos opere »Fidelio« iz Salzburga — Vmes čas, poročila.

Drugi programi:

Sobota, 29. julija:

Belgrad: 19.00 Prenos iz Salzburga: Fidelio, opera — **Zagreb:** 19.00 Salzburg — **Barcelona:** 22.10 Vokalni kvartet; 23.30 Jazz — **Dunaj:** 22.10 Lahka glasba — **Budimpešta:** 22.00 Ciganska kapela — **Leipzig:** 22.45 Večer dunajskih valčkov — **London:** 21.00 Simfonični koncert; 22.30—24.00 Lahka glasba — **Praga:** 22.15 »Filmski svet«, radio igra — **Rim:** 21.30 Orkestralni koncert — **Varšava:** 21.30 Koncert poljske glasbe — **Stuttgart:** 20.45 Nemške ouverture.

Proslava v Nitri v znamenju sprave in verske strpnosti

Skupni nastop telovadnih organizacij

12. avgusta bodo na Slovaškem slavili 1100-letnico cerkve sv. Emerana v Nitri, ki jo smatrajo za najstarejšo v Srednji Evropi. Cerkev je zgradil knez Pribina. Svečanost ne bo imela samo cerkvenega značaja, temveč se nanjo pripravlja tudi država, ker bo s to proslavo združena tudi proslava češkoslovaške državne tvornosti; kajti cerkvica stoji v zemlji, ki je bila za časa slovaškega kneza Pribine, to je že davno preden so jo šele zasedli Madjari, samostojna. Slovaški narod je bil takrat svoboden. V Nitro pričakujejo za ta dan ne samo mnogo gostov iz vse češkoslovaške države, temveč tudi tujce iz inozemstva. Proslave se bo udeležila češkoslov. vlada pod predsedstvom predsednika Jana Malypetra, ki bo na zborovanju 11. avgusta tudi izpregovoril. Svečanosti bodo trajale skupno 14 dni. Z njimi je združena tudi industrijska in obrtna razstava, kateri je dodana tudi razstava združenja slovaških likovnih umetnikov. Vršila se bo tudi glasbena in telovadna akademija, mesto bo razsvetljeno, tudi umetnih ognjev ne bo manjkalo. Dne 13. avgusta bo prebivalce Njitre in goste prebudila vojaška godba, ki bo korakala pred sprevodom. Tega se bo udeležila konjenica v zgodovinskih oblekah, nadalje Orli, Sokoli, skavti in druge podobne organizacije. Po slavnostnem zborovanju bo telovadni nastop, pri katerem bodo sodelovali Orli in Sokoli. Vaj se bo udeležila tudi češkoslovaška vojska, pehota, konjenica in topništvo. Nato nastopijo pevci s slovaškimi pesmimi in narodne noše. Dne 14. avgusta nastopijo katoliški skavti, nadalje priredijo domači slov. klubi nogometno tekmo za Pribinovo čašo. Slovaško narodno gledališče po popoldne igralo slov. opero »Mataj« in češko »Prodano nevesto«. Dne 15. avgusta bo po mestu velika procesija, kateri bodo prisostvovali češkoslovaški škofje in tudi nekateri škofje iz inozemstva. V Njitro pride tudi solnograški škof, in to radi tega, ker je cerkve sv. Emerana v Njitri pred tisoč leti posvetil prav solnograški nadškof. Tujci se bodo gotovo zanimali v prvi vrsti za starodavni škofijski grad, ki sestoji iz treh delov. Najstarejši del je bil zgrajen še za časa kneza Pribine; od njega so ostali samo glavni zidovi v romanskem slogu. Najlepši del je bil zgrajen v 12. stoletju in zadnji del so postavili v 17. stoletju. Ta dva dela je dal jubilejni odbor obnoviti. Grad je okrašen z raznimi spomeniki in slikami. Njitra ima spomenike, ki pričajo o slavni preteklosti tega krasnega slovaškega mesta.

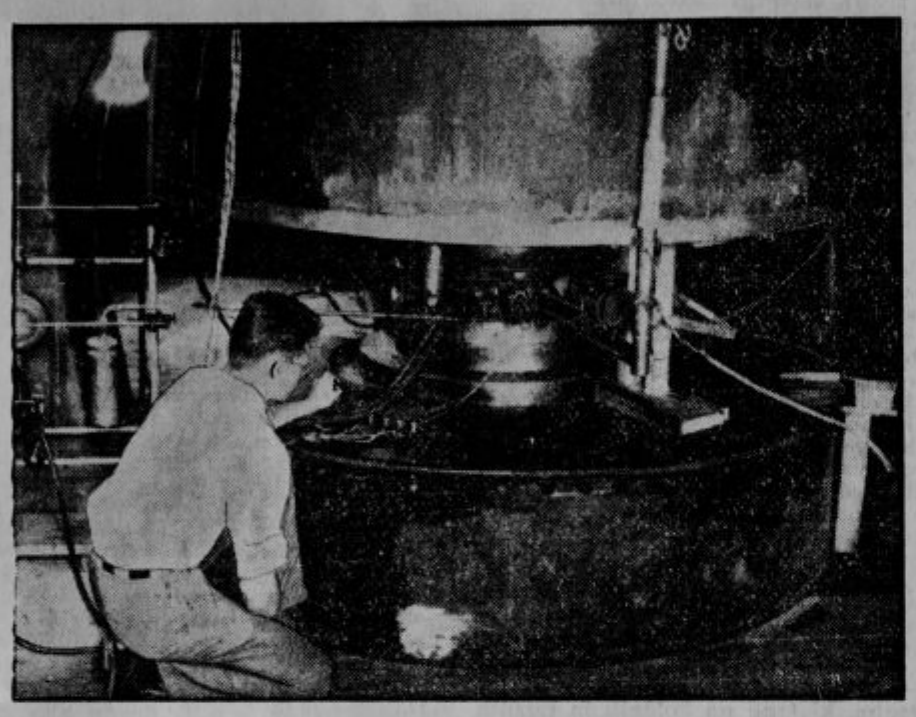

Na vseučilišču »California« v Berkeleyu v Združenih državah uporabljajo 85 ton težak magnet pri poizkusih, da bi razbili atome.

Nevarno odkritje

Možgani velikih mož največkrat romajo po smrti v muzej. Strokovnjaki jih ogledujejo, tehtajo, fotografirajo in polagajo v špirit. Navadno se smatra, da so posebno težki možgani dokaz izredne nadarjenosti. Sicer je tudi ta teorija dokaj sporna in nikakor ni splošno priznana... List »Times«, ki mu moramo zaupati celo v teh vročih mesecih, piše zdaj, da je našel irski profesor O'Rurc po 25-letnem opazovanju »zanesljiv ključ za gmotno transponiranje duševnega življenja«. To pomeni v navadnem jeziku, da lahko damo O'Rurcu katerekoli možgane brez označbe izvora, pa bo ugotovil, kdo je bil njih lastnik in kaj mu je hodilo po glavi »vsaj v zadnjih letih pred smrtjo«. Če bo to res, najbrž ne bodo več hoteli veliki možje zapustiti svojih možganov znanosti in potomcem. Postali bodo previdnejši in skromnejši ter bodo rajši pustili svoje možgane v lobanji in grobu. Bogve koliko neprijetnih in žalostnih presenečenj bi ugotovila slična preiskava...

E. Toller se naseli v Pragi

Nekemu listu v Budimpešti je Ernst Toller, ki se je vračal iz Bukarešta, kjer je obiskal bolnega Panaita Istratia, dejal, da se bo naselil v Pragi. V Avstrijo ne pojde, ker bi tam ne bil varen pred hitlerjevci. V Avstriji ni niti zdaleč ozračje tako mirno, da bi se tam mogel naseliti pisatelj, ki je moral zapustiti tretje cesarstvo. Edino Švica in Češkoslovaška lahko popolnoma zadovoljita nemške pisatelje begunce. V Nemčiji se v kratkem času ne bo nič spremenilo. Tako meni Ernst Toller.

Zopet amerikanska. Na razstavi v Chicagu dirka gdč. Mariorie Kemp z levom. Lev se baje silno zabava pri dirki in se počuti prav dobro.

*

Moj prijatelj se je vrnil z dolgega potovanja in pripoveduje: »V Ameriki sem pobil Sharkeya in Bogoljubova«. »Ali je to mogoče«, ga vprašam. »Razumeš se na boksanje in na šah.« »Da,« mi je odgovoril, »Sharkeya sem pobil v šahu, Bogoljubova v boksu«.

Iz palače nekdanjega carskega poslaništva v Washingtonu prenašajo te dni zapečaten zaboj. Pravijo, da na ruskem poslaništvu nekaj čistijo in predelujejo. Zato se je zopet razširil glas, da bo Amerika v najkrajšem času priznala sovjetsko Rusijo. Kakor znano, je bil edini pozitivni uspeh londonske konference ta, da je prišlo na njej do zbližanja med sovjetsko Rusijo in velikimi državami, ki so doslej odklanjale vsako zvezo z njo.

V Hitlerjevi deveti deželi

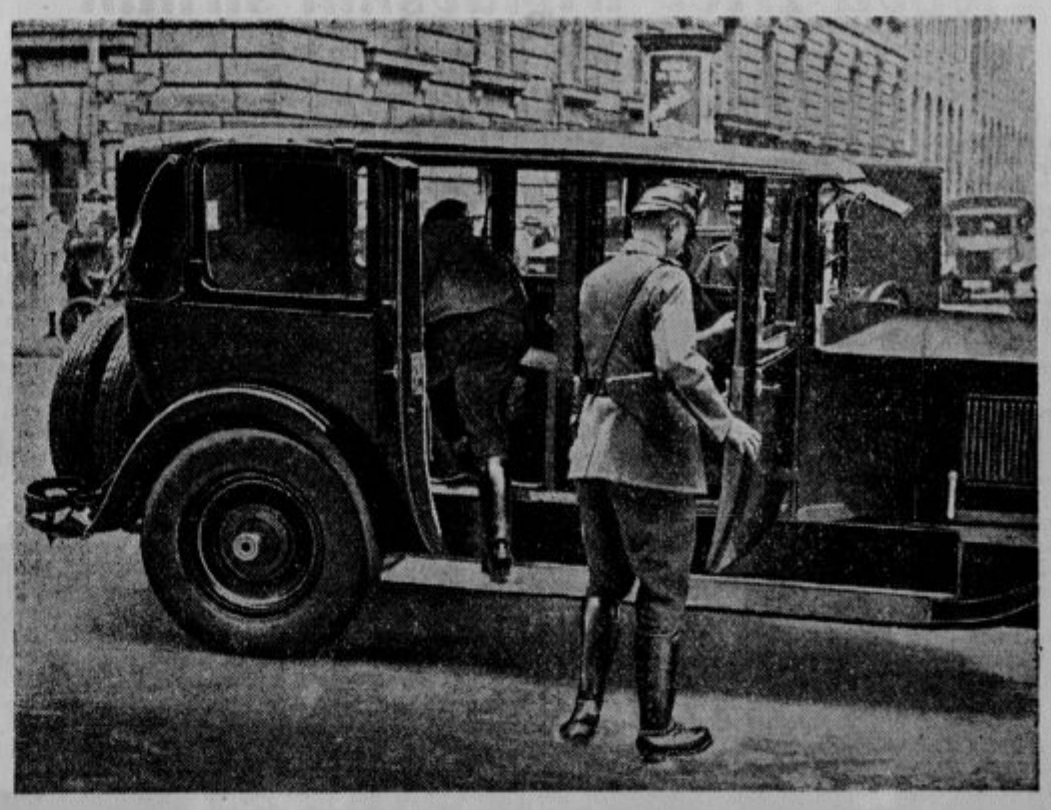

Tako se godi Nemčiji. Prizor z berlinske ulice. Policija ustavi avtomobil in ga preišče. Prav tako so bili te dni v vsej Nemčiji preiskani vsi vlaki in vsi železniški vozovi. Zaprti so bili glavni prehodi ulic po vseh mestih in vsaka oseba, ki je prišla mimo, je bila preiskana. Hitlerjevci se bojijo tako zvane druge revolucije, ki naj bi izbruhnila iz ekstremističnega krila njihovega gibanja. Prijetno pač ne more biti v Hitlerjevi obljubljeni deželi.

V Rusiji je 190 narodov

Po najnovejših podatkih živi v sovjetski Rusiji 190 raznih narodov. Pri tem so šteti tudi narodi, ki nimajo niti 1000 duš. To so n. pr. Gagauzi, ki so jih našteli v Rusiji 844. Narod Voda ima 705 duš, Negitajci 783, Docklani 556 in Sajoti samo 229. Poleg tega so našteli tudi narode, katerih število lahko izraziš z dvema številkama; tako je n. pr. Ajnov 32, Črnjenskih Tatarov 12, Bošev 31, Bacijev 7. V seznamu je tudi en član plemena Buduhov. Nad 52% vsega prebivalstva je Rusov, Ukrajincev je 22%, Belorusov 3%, Judov 1%. Tatarov je v sovjetski Rusiji 3 milijone, to je 2%, Čuvašev 1,5 milijonov, Jermenov 2 milijona, Turkov okoli 2 milijona, Kazakov okoli 4 milijone, približno prav toliko Uzbekov, 2 milijona Gruzinov. Na daljnem severu živi 15.460 Samojedov, 163 Ostjakov-Samojedov, 240.000 Jakutov, 38.000 Tunguzov. Nemcev je v Rusiji 1.5 milijona.

Tiskarski škrat

Strokovnjaki smatrajo za višek uspehov tiskarskega škrata poročilo, ki je bilo objavljeno skoro pred sto leti v uradnem pariškem »Constitutionnelu«. Dve vrstici iz poročila o nesramnem odgovoru nekega pravkar ujetega razbojnika sta zašli v besedilo razgovora Thiersa s kraljem. Louis Philippe je v svečanem visokem slogu poveril Thiersu sestavo novega ministrstva. Thiers je odgovoril: »Bodite prepričani, da mi samo eno hodi po glavi. Najrajši bi vam zavil vrat kakor piščancu.« To je rekord. A nedeljski »Paris Soir« je zadnjič tudi prinesel zanimivo novico: »Šestorica malopridnih mladeničev je sinoči okoli treh zjutraj napadla gospoda M. Gerarda in mu strgala listnico z 200 franki. Ta izreden uspeh je zasluga našega župana, znanega sportnika, ki tako skrbi za telesno vzgojo mladine.« Gospod župan je najbrž bil zelo začuden. A vsega je zopet kriv tiskarski škrat, ki je zmedel poročilo o napadu in poročilo o telovadnem nastopu šolskih otrok.

Francoske železnice računajo s praznim žepom izletnikov

Francoske železnice so vpoštevale krizo in naklonile turistom veliko popustov. T. zv. »družinske vozovnice« veljajo za skupine in daljavo nad 300 km. Prvi potnik plača normalno vožnjo, drugi dobiva 25, tretji 50, četrti in naslednji celo 75 odstotkov popusta. Ta popust zopet narašča, če znaša vožnja na 400 km. Oče, ki obiskujejo družino na letovišču, plača polovico. Za obiskovalce morskih kopališč so uvedene v času od 25. maja do 30. septembra za 30 odstotkov znižane vozovnice, ki veljajo 33 dni. Posamezna zdravilišča uživajo isto ugodnost v teku sezije od 1. maja do 25. julija oz. od 20. avgusta do 30. septembra. Izletniške vozovnice »za konec tedna« v času od 1. maja do 31. oktobra so združene s polovičnim popustom. Veljajo od poldneva petka, oziroma sobote do poldneva ponedeljka, oziroma torka. Železnice prodajajo tudi »kombinirane vozovnice« s 40 odstotki popusta, pri katerih lahko nadaljuje izletnik vožnjo z avtobusom. Trgovski potniki in slični poklici imajo vedno t. zv. »abonentne vozovnice« s 30 do 30 odstotkov popusta na vseh francoskih progah.

Z revolverjem proti sportnemu sodniku

Argentinska policija je odredila telesno preiskavo za obiskovalce nogometnih tekem. Na ta način hoče obvarovati življenje sodnika in igralcev. Ta odredba je posledica izgredov pri zadnji prireditvi v Buenos Airesu. S sodnikom nezadovoljni gledalci so ga zasuli s steklenicami, stoli, točo pomaranč in kamenja. Več posebno razvnetih obiskovalcev je celo streljalo na sodnika iz revolverjev. Notranji minister je predpisal policiji preiskavo slehernega obiskovalca, da bi bilo občinstvo pri tekmi popolnoma razoroženo. Če se bodo ponovili napadi, namerava minister zapreti športne prostore in razpustiti nogometne klube. V tem primeru bo Argentina na svetu edina država brez nogometa.

Tennisette mesto Jo-Jo

V Ameriki in na Francoskem je prišla v navado nova igra, ki jo nazivajo »tennisette«. Igra se tako naglo širi, kakor nedavno »Jo-jo«. Misli si na držalo z elastično vrvico pritrjeno kroglo, ki jo z držalom odbijaš, a jo nato vrvica zopet pritegne nazaj. To je pač nedolžna zabava, ki jo lahko uganjaš od zore do mraka, ako nimaš drugega dela.

Poljski jetniki bodo obdelovali zemljo

Poljsko ministrstvo pravde izvaja te dni prav zanimiv poskus z jetniki. Te namerava zaposliti pri delu na polju. V Pomorju je v ta namen država kupila okoli 400 ha zemlje. Tu bo zgradila n kako prisilno delavnico. Tja bodo poslani v prvi vrsti starejši jetniki, ki so se doslej lepo obnašali. Odslej bodo lahko delali na prostem zraku. Ne bo jim treba več ginevati v jetniških prostorih. V jetnišnicah bo na ta način tudi mogoče preskrbeti se z živili po bolj zmernih cenah. Nasprotno pa je ministrstvo pravde sklenilo popustiti druge obrtne delavnice, kakor mizarske in čevljarske, ker delajo konkurenco zasebnim podjetjem.

Natakar, vrzite vendar ven tega drznega lopova!

Pred novo hmeljsko letino

Znana nürnberška tvrdka J. Barth in sin objavlja o hmelju tele zanimive podatke:

Površina se je zmanjšala od 1931 na 1932 od 50.809 ha na 41.804 ha. Najbolj se je zmanjšala v ČSR od 12.429 na 9665. V Vojvodini se je zmanjšala od 1000 na 600, v Sloveniji od 1300 na 1200. Pač pa je narastel **povprečni pridelek** od 18.7 na 20 stot. na ha na vsem svetu. Vojvodinski pridelek se je povečal od 11 na 18.3 stot., slovenski pa je padel od 17 na 14.1 stot. na ha.

Svetovna letina 1930 ceni na 1,205.400 st., 1931 na 955.200 in lani na 888.700 st. Od tega odpade na Nemčijo 215.300, 136.200 in 118.100 st., ČSR 280.000, 232.000 in 151.300 st. V Vojvodini je znašal pridelek 13.000, 11.000 in 11.000, v Sloveniji pa 27.600 l. 1930, 22.000 l. 1931 in 17.000 st. l. 1932.

Svetovni konzum hmelja ceni na 968.710 st., od tega Anglija 216.400, USA 200.000 in Nemčija 154 tisoč stotov.

Produkcija piva je padla vsepovsod v naši državi od 540.000 hl l. 1931 na 319.000 hl l. 1932. Produkcija v USA bo pa narasla od 25 na 35 milij. hektolitrov.

Glede nove rastline pravi, da je v Nemčiji, ČSR, Jugoslaviji in drugod napravila mnogo škode peronospora. Anglija in Belgija javljata ugoden razvoj. Tudi v nekaterih državah USA je peronospora napravila škodo, tako da bo pridelek manjši in tudi slabši.

Slaba hmeljska letina na Poljskem. Zaradi neugodnega vremena je letos računati z majhnim donosom.

Novi Sad, 26. julija. Letos pričakujejo srednji pridelek hmelja. Zasajenih je okoli 1600 ha, torej več kot v Sloveniji. Zaradi zanimanja iz Nemčije cene naraščajo: do 50 Din. Za izvoz bo hmelja okoli 5000 starih stotov.

Zborovanje savinjskih hmeljarjev.

Običajno vsakoletno zborovanje hmeljarjev pred obiranjem hmelja se bo vršilo v nedeljo dne 6. avgusta t. l. ob pol 9 dopoldne v Roblekovi dvorani v Žalcu po že znanem sporedu.

Uničenje hmelja letnika 1930 v ČSR.

Iz Prage poročajo, da je vlada odobrila uničenje dela hmeljskega pridelka letnika 1930. Kot znano je svoječasno kupil sindikat okoli 30.000 met. stotov hmelja, katerega je v zadnjih tednih nekaj prodal. Ostalo ga je pa še 27.500 met. stotov, katerih osmino ali desetino bodo uničili, večinoma slabše blago.

Zaposlenenost v juniju

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Zaposlitev delavstva v posameznih industrijah je bila v mesecu juniju v glavnem stacionarna. Nobena industrija ni tekom meseca v večjem obsegu niti napredovala niti nazadovala.

Z ozirom na mesec maj so relativno najbolj napredovale gostilne, kavarne in krčme. Napredovanje znaša okroglo 6% ali 192 uslužbencev. Vzrok je brez dvoma v začetku sezije po kopališčih, zdraviliščih etc. Največji absolutni celomesečni prirast izkazuje gozdno-planinska industrija in sicer 424 delavcev. Vsled deževja je industrija kamenja in zemlje kakor tudi gradnja nad zemljo le neznatno napredoval. Iz istega vzroka je gradnja cest, železnic in vodnih zgradb (regulacija Ljubljanice) od vseh industrij najbolj nazadovala in sicer za 158 delavcev. Napredovala je tudi tekstilna industrija za nadaljnih 176 delavcev. Radi sezije so nazadovale tudi oblačilna industrija in čiščenje za 75 delavcev in predelovanje kože in njenih surogatov za 52 delavcev. Zadnji dve industriji se boste popravili, ko bo postala jesenska moda aktualna.

Industrijska skupina	Povpr. štev. zav.	Prirast ozir. padec
Gostilne, kavarne in krčme	3.131	+192
Gozdno-planinska industrija	7.011	+424
Industrija kamenja in zemlje	3.978	+212
Gradnje nad zemljo	5.546	+230
Higiena	1.738	+ 67
Zasebna prometna podjetja	847	+ 15
Tekstilna industrija	10.189	+176
Denarni in zav., samostojne pis.	560	+ 8
Gradnja prevoznih sredstev	325	+ 4
Industrija hrane in pijače	3.454	+ 36
Ind. za predel. lesa in rezbarstvo	3.676	+ 32
Kovinska industrija	6.252	+ 53
Industrija papirja	1.790	+ 15
Rudarstvo	6	
Hišna služinčad	8.205	— 11
Industrija tobaka	858	— 3
Industrija kože in gume	1.528	— 6
Grafična industrija	1.101	— 5
Trgovina	3.601	— 20
Gledališča svob. poklici in razno	1.176	— 7
Poljedelstvo	547	— 4
Javni promet	562	— 9
Oblačilna industrija in čiščenje	4.366	— 75
Kemična industrija	1.534	— 27
Predelov. kože in njenih surog.	2.917	— 52
Občinski obrati	1.234	— 42
Centrale za proizvodnjo sile in za preskrbo z vodo	500	— 20
Gradnja cest, železnic in vodnih zgradb	2.034	—158
Skupaj	78.566	+1.030

*

Sporazum z upniki. Kakor smo že poročali, je po izgledu s francoskimi upniki prišlo do sporazuma tudi z ostalimi inozemskimi upniki naše države. Gre za **angleške, belgijske, holandske, švedske, češke, ameriške in švicarske upnike,** torej za predvojna posojila, švedsko vžigalično posojilo, obe Blairovi posojili ter posamezne tranše stabilizacijskega posojila iz leta 1931. Sporazum se bo začel izvajati z **oktobrom** (stopil bo v veljavo 15. oktobra 1933).

Nova tekstilna tvornica. Znana italijanska tvrdka Brunner se je začela udejstvovati tudi pri nas. Dne 1. avgusta bo ustanovni občni zbor deln. družbe Brunner, tekstilna industrija v Čakovcu.

Prvi državni zadružno-treznostni kongres o sadju in grozdju kot hrani bo v Belgradu od 17. do 19. septembra 1933. Priključena bo tudi državna razstava grozdja, sadja in brezalkoholnih proizvodov.

Prispevki za OUZD. V Službenem listu je pomočnik bana g. dr. Pirkmajer objavil razglas, v katerem pozivlja vse delodajalce, naj plačujejo redno prispevke za OUZD. **Dogaja se namreč tudi še to, da delodajalci odtegnejo svojim uslužbencem njih prispevke za OUZD, pa jih ne plačajo OUZD.**

»Bednostni fond.« Finančni minister je po poročilih iz Belgrada odobril predlagani »bednostni fond« pri banovini. S tem bodo stopile večjidel v veljavo tozadevne davščine za dohodke fonda.

Eksekutivni nakup. Na ljubljanski borzi je bilo včeraj eksekutivno kupljenih 2000 kg sirovega glicerina fko Kranj kg 9.50 Din vštevši prometni davek.

Borza

Dne 27. julija 1933.

Denar

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdama, Bruslja, Curiha in Prage, narastel je le Newyork, dočim so druge devize popustile.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po neizpremenjenem tečaju 8.85, v Zagrebu po 8.70 in v Belgradu po 8.65.

Grški boni so notirali v Belgradu 36.50 den., zaklj. 37.

Ljubljana. Amsterdam 2313.18—2324.54, Berlin 1364.58—1375.38, Bruselj 799.68—808.62, Curih 1108.35—1113.85, London 190.86—192.46, Newyork 4108.27—4136.53, Pariz 224.21-225.33, Praga 169.79—170.65, Trst 301.68—304.08.

Pariz. Ob 11.45. Newyork 18.45, London 85.04.

London. Newyork 4.625 (otvoritev).

Curih. Pariz 20.215, London 17.19, Newyork 373, Bruselj 72.10, Milan 27.25, Madrid 43.15, Amsterdam 208.45, Berlin 123.375, Dunaj 72.80 (57.75), Stockholm 88.70, Oslo 86.30, Kopenhagen 77.70, Praga 15.32, Varšava 57.80, Atene 2.96, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.08.

Vrednostni papirji

Tendenca je bila danes nadalje čvrsta, vendar je na zagrebški borzi vojna škoda bila nekoliko slabejša. Dolarski papirji so narasli. Promet je bil slab, saj je bilo na zagrebški borzi zaključenih komaj 300.000 Din vojne škode. Na ljubljanski borzi je bila zaključena Kranj. ind. po 300.

Ljubljana. 7% inv. pos. 45.50 den., agrarji 25.5 den., vojna škoda 226 den., begl. obv. 36 den., 8% Bler. pos. 34.50 den., 7% Bler. pos. 33 den., 7% pos. DHB 47 den., Kranj. ind. zaklj. 300.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 45—45.50 agrarji 26—29, vojna škoda 224—224 (225), 10. 222 den., 12. 220—230, 6% egl. obv. 35.75—36.50, 8% Bler. pos. 34.50—35, 7% Bler. pos. 32.75—33, 7% pos. DHB 47.50 den. — Delnice: Priv. agr. banka 221—225, Šečerana Osjek 150 den., Impex 50 den., Isis 15—25, Trboveljska 135 bl.

Belgrad. Narodna banka 3800 bl., Priv. agrar. banka 224—224.50 (224.50, 224), 7% inv. pos. 46—47 (46), agrarji 28.50 bl., vojna škoda 226.50—227 (226.50, 226), 10. 223 zaklj., 12. 227—228 (227), 6% begl. obv. 36.25—36.75 (35.75), 8% Bler. pos. 35—35.50 (35.25), 7% Bler. pos. 33.25—33.5 (33.5), 7% pos. DHB 47—48 (47.25).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 54. Živno 67.80, Aussiger Chemische 175.50, Alpine 12.28, Rima Murany 29.75.

Žitni trg

Položaj je na žitnem trgu neizpremenjen kakor tudi cene. Opaža se rezerviranost, ker ni znano, kaj bo ukrenila Priv. izv. družba.

Mednarodni kmetijski urad v Rimu je za londonsko konferenco izdal nekaj statističnih podatkov o pšenici v zadnjih letih. Pridelek je znašal (v oklepajih konzum. vse v milij. met. stotov): 1932 1000 (980), 1931 999 (1020), 1930 1012 (1020), 1929 1072 (1001), 1928 940 (957), 1927 pa 983 (965). Nadalje je sestavil podatke o množinah, ki so na razpolago za izvoz dne 1. avgusta. Te znašajo letos približno 184 milij. stotov, lani ob istem terminu 154, 1931 130, 1928 84 in 1927 65 milij met. stotov. Ti podatki se nanašajo samo na 4 najvažnejše izvozne države ter še na morju se nahajajoče količine.

Novi Sad. Pšenica nova, 78 kg, 2%, bač. okol. Novi Sad, bač. okol. Sombor, srbač. 122.50—127.50, gorbač. in bač. potiska 125—127.50, gorban. 122.50—125, srem. in slav. 120—125. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet 42 vag.

Budimpešta. Pšenica okt. 10.53—10.80, zaklj. 10.51—53, marec 11.59—11.86, zaklj. 11.61—11.63, rž okt. 6.95—7.15, zaklj. 7—7.02, marec 7.83—8.05, zaklj. 7.90—7.95, koruza avg. 8.03—8.17, sept. 8.27—8.35, zaklj. 8.25—8.26, maj 8.78—8.90, zaklj. 8.78—8.80.

Chicago. Pšenica marec 111, sept. 102, dec. 104, koruza marec 64, sept. 57.50, dec. 61.125, oves marec 53.125, sept. 44.50, dec. 49, rž sept. 82, dec. 86.50.

Winnipeg. Pšenica okt. 59, dec. 66.50, marec 67.50.

✠

Uprava banovinske ženske bolnišnice v Novem mestu naznanja tužno vest, da je nenadoma preminula č. sestra

FELICITAS KUMELJ

prednica usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlanskega

po nesebičnem in požrtvovalnem delu za zavod dne 26. julija 1933.

Pogreb bo v petek, dne 28. julija ob 17. uri iz banovinske ženske bolnišnice v Novem mestu na mestno pokopališče.

Novo mesto, 27. julija 1933.

Uprava bolnišnice.

KULTURNI OBZORNIK

Projekt univerzitetne biblioteke ljubljanske*

Kakor smo včeraj poročali, je izšla te dni posebna publikacija s Plečnikovimi načrti nove Univerzitetne knjižnice. Ker je vprašanje Univ. knjižnice stopilo zadnja leta v ospredje slovenskih kulturnih potreb, bo prav, ako se z mislimi Steletovih člankov in Plečnikovim uvodom malo obširneje pobavimo.

Povojna Ljubljana, ki je duhovna prestolnica slovenskega naroda, je postavila že dokaj visokih kulturnih institucij (univerzo, Nar. galerijo, Nar. muzej itd.) katere je izzval čas, ni pa dala primerne posode za širokopotezno delovanje takih ustanov, pa najsi bo to univerza, muzej ali galerija, v najobupnejšem stanju pa je pač naša centralna knjižnica — Državna študijska (licejska) biblioteka. Ta je bila ustanovljena po požaru ljublj. jezuitskega kolegija (leta 1774), a je nato polagoma »verkala vase glavne knjižne zaklade bivše dežele Kranjske, tako da je po svoji knjižni vsebini najožje zvezana s kulturno preteklostjo naše domovine in globoko zasidrana v njeni zemlji.« V njej niso namreč le združene knjižne zapuščine slovenskih protestantov, Operozov, knjižnice (koncem 18. stol.) razpuščenih samostanov in mnogih naših odličnih kulturnih delavcev kakor Zoisa, Kopitarja itd., marveč se tudi danes v njo stekajo vsi tiskani proizvodi cele Jugoslavije.

Razumljivo je torej, da je nastopila za knjižnico kriza, ne v kulturni razgibanosti, ta je v polnem razmahu, marveč v pomanjkanju prostorov. Radi teh postaja knjižnica v nekaterih oddelkih magazin, kjer so naložene dragocene knjige kot mrtev kapital. In vsa ta knjižna in rokopisna bogastva niso najmanj zavarovana ne pred ognjem, ne pred podobnimi nezgodami. Tako je prišel arhitekt Plečnik že pred dvema letoma na dan z mojstrskim načrtom za zgradbo Univerzitetne knjižnice. Ta bi stala na praznini nekdanjega »knežjega dvorca« (med skupino hiš ob Valvazorjevem trgu, Vegovo, Gosposko in Knežjo ulico) in tako ustregla sodobni estetiki kakor tudi kulturni Ljubljani.

V sestavku »K zgodovini bibliotečnih stavb v Ljubljani« razvija France Stele vse več ali manj znane knjižnice nekaterih pomembnejših ljubljanskih zgradb 17. in 18. stol., izmed katerih pa se ni nobena povzpela do samostojnega knjižničnega telesa. Kot vzor takratnih knjižnic pokaže avtor v vsej podrobnosti knjižnico ljublj. duhovskega semenišča, katera pa ni le smotrno, marveč tudi umetniško visokovredno opremljena. Zanimivo piše avtor tudi usodo sedanje Državne študijske knjižnice, ki je prišla v sedanje prostore leta 1907. Pa vse to je le zgodovina. Važno je pač dejstvo, da obsega danes Drž. študijska knjižnica 175.000 zvezkov knjig, 600 rokopisov, 600 inkunabul in da so radi zmerom novih dotokov knjig in revij na razpolago le še mrtvi magazini. Če pomislimo namreč, da je štela imenovana knjižnica leta 1918 40.622 invetarnih številk, a danes jih ima 49.804, pomeni to, da je v prvih 15 letih obstoja Jugoslavije narastla za več kot eno četrtino in se bo do leta 1950 podvojila. Če se torej v doglednem času ne dvigne posebna knjižnična zgradba, ki bo ustrezala vsem potrebam sodobnega študirajočega človeka (v čitalnici je danes v dobi univerze prostora le za 18 oseb, dočim jih je imela malomeščanska Ljubljana v stari licejki 60!), potem smo gotovi, da bo osrednja znanstvena knjižnica, ki je danes hraniteljica slov. znanosti, v temelju odpovedala. Saj so izrabljeni prostori današnje študijske knjižnice do zadnjega kotička, tudi na hodnikih!

Plečnikov načrt, ki je doslej edini konkretni predlog za poslopje ljubljanske univerzitetne knjižnice, je vsekakor velikopotezen. Skupni proračun znaša 14,224.424 Din 25 par, a nudi sledeč obseg: Kubatura zazidanega prostora bi znašala 43.331·92 m³, kar pa bi se delilo na glavno čitalnico, čitalnico profesorjev, razstavno dvorano, ljudsko čitalnico za časopise, institut umetnostne zgodovine, predavalnico, knjižna skladišča itd. Preskrbljeno bi bilo za polno varnost pred požarom, dve električni dvigali bi dovažali in odvažali glavni čitalnici knjige, ozonski ventilatorji bi dovajali svežega zraka, projektirana bi bila skupna cetralna peč, 28 telefonskih postaj bi vezalo posamezne oddelke itd. itd. Prostora bi bilo za 235.000 knjig brez hodnikov. To bi bila vsekakor vsem modernim potrebam ustrezajoča centralna slovenska knjižnica.

Pozdravljamo Plečnikov mojsterski načrt in Steletove pripombe o sestavi centralnega kataloga vse znanstvene literature v Ljubljani (kar bi bilo pač neprecenljive vrednosti za znanstvenike!) kakor tudi stvarnega kataloga za dijake in navadne obiskovalce knjižnice. Mnenja smo namreč, da bi bila vsaka druga rešitev iz trenutne krize Drž. študijske knjižnice ki bi obstojala v kakršnemkoli urejanju dosedanjih prostorov), brezvrednostna. Monumentalen pomen z estetske in kulturne strani bi imela le moderna knjižnična zgradba, kakršne krasijo duhovna središča vseh kulturnih narodov. Le taka bi namreč ustrezala tudi slovenskim znanstvenim potrebam, kakršne so nastale, odkar imamo univerzo. L. G.

* Publikacijo je izdala univerzitetna tiskarna. Za založbo odgovoren: J. Plečnik. Tisk na razkošnem papirju. Inicijalke slehernega članka so posnete iz redkih knjig Drž. študijske knjižnice; v zadnjem članku je vzeta iz najstarejšega rokopisa sv. Cirila. Vmesni načrti in slike so kliširani v Jugoslovanski tiskarni.

✠

Panait Istrati v Parizu. Znameniti romunski pisatelj Panait Istrati, ki je bil še pred nedavnim na smrt bolan, je prispel te dni v Pariz, odkoder bo krenil za leto dni na neki nizozemski sanatorij za pljučne bolezni. Zdravniki namreč menijo, da bi se mu tu utegnilo povrniti zdravje. Nedavno je vzbudilo v Parizu veliko pozornost Istratijevo pretresljivo pismo Fr. Mauriacu o katoliški cerkvi, katero so prinesle »Nouvelles Litteraires« z Mauriacovim odgovorom vred.

Sport

ILIRIJANSKI JUNIORSKI IN SENIORSKI PLAVAČI V BORBI ZA PETRINOVIČEV POKAL

Kako bo v Splitu? Naši juniorji so bili lani prvi in letos so toliko dobri, da morajo zopet zmagati. To je vesela vest, zakaj v juniorjih je bodočnost! Jadranaši so dosegli lani le peto mesto, vendar bo njih uspeh letos mnogo boljši; prvič, ker se bodo borili pred domačo publiko in drugič, ker jim ne bo več v napotje Primorje, ki je z Wilfanom doseglo lani 4. mesto. Letos je Wilfan senior in primorjanska juniorska ekipa je s tem toliko izgubila, da se ne bo mogla uveljaviti. Juniorski waterpolo turnir je izpadel lani takole: 1. Jug, 2. Bob, 3. Jadran, 4. Ilirija, 5. Victoria. In letos? Po formi sodeč lahko upamo, da se bodo Ljubljančani pomaknili naprej — na čigav račun, to je težko reči, ker juniorska moštva se srečajo vsako leto le enkrat.

V seniorskem plavanju

še vedno nismo kos Dalmatincem, ki imajo za seboj že več kot 15 letno tradicijo. Kar so naši seniorji zamudili v otroških letih, to je težko nadomestiti kljub požrtvovalnosti, katere jim ne moremo odrekati. Kakor lani, tako se bodo tudi letos morali boriti za tretje mesto v plavanju — edino dosti več točk bodo morali doseči, da bomo lahko ugotovili vsaj znaten napredek. Več nad stavljamo v waterpolo, ki je pokazal na letošnjih tekmah zlasti proti Madjarom dobro formo.

Kakšni so torej letošnji izgledi? Sklepati račune bi bilo prezgodaj, zlasti ker ne moremo primerjati rezultatov z morja z našimi, ki so doseženi v pravilnem tekmovalnem bazenu. Vsekakor pa je položaj toliko dozorel, da lahko smatramo Ilirijo kot resnega konkurenta za naslov državnega prvaka. Zmaga bo odvisna od številnih malenkosti; nikdo ne sme ostati doma, kdor ima le količkaj izgledov na uspeh. Ako Ilirija ne zmore ogromnih stroškov, s katerimi je zvezano potovanje v Split in na Sušak, tedaj je dolžnost javnosti, da ji priskoči na pomoč! Prav tako pa je tudi dolžnost plavačev, da z navdušenim treningom in z rednim življenjem izboljšajo svojo kondicijo do čim višje stopnje. Zadnji dnevi truda so najbolj dragoceni! V tem smislu spremljamo s simpatijami prizadevanja ilirjanskega vodstva in želimo mnogo uspeha.

HAŠK : ILIRIJA

nočna plavalna tekma v kopališču Ilirija v soboto ob 21

V soboto, 29. t. m. se vrši v ilirjanskem kopališču prvo srečanje med plavalnima sekcijama zagrebškega Haška in naše Ilirije. Kakor znano goji Hašk že več let plavanje in waterpolo. Zadnje čase je ojačil svoje vrste še z dvema internacionalcema ter se tako preril med naše vodilne klube. Sobotna tekma je pa še prav posebnega pomena zato, ker bo nekaka revija sil, ki stoje na razpolago naši Iliriji pred borbo za Petrinovičev pokal, obenem pa nam bo dala tudi sliko o jakosti Haškovega waterpolo moštva, ki nastopi kot eden najresnejših kandidatov v državnem prvenstvu. Ilirija bo poskusila v tem tekmovanju nekaj svojih štafet, kar bo brez dvoma povečalo pestrost tega matcha. Nastop zagrebških akademikov bo privabil brez dvoma v naše kopališče rekordno število gledalcev, ki vedno radi sledé napetim in fair borbam.

V NEDELJO NASTOPI GRADJANSKI

Ali bodo odnesli obe točki? Tako se vprašujejo prijatelji nogometa in ugibajo o rezultatu tekme, v kateri nastopijo Zagrebčani v nedeljo proti Primorju. Za to tekmo so se tudi »purgerji« dobro pripravili, ker smatrajo ljubljanska tla za zelo vroča. Tudi Ljubljančani morajo iti v ta boj kar najbolj pripravljeni, ker Gradjanski bo napel vse sile, da odnese obe točki.

Pričakovati je torej napete borbe in to tembolj, ker tudi Primorjaši niso držali v juliju križem rok, ter so absolvirali dve tekmi, kar se lahko smatra za dovoljni trening.

Kakor se čuje, bosta vozila iz Zagreba dva posebna vlaka pristaše Gradjanskega, da bi svojim ljubljencem pripomogli do zmage.

★

SK Grafika poziva vse igralce na sestanek, ki bo danes ob 19.30 v društvenem lokalu. Prosimo, da se sestanka vsi in in točno udeleže. Po sestanku bo seja U. O., ki je za vse odbornike obvezna.

SVETOVNI REKORDI POKLICNIH TEŽKOATLETOV

Mednarodna težko-atletska zveza s sedežem v Parizu, ki vodi seznam amaterskih svetovnih rekordov, registrira tudi rekorde poklicnih atletov. Svetovni rekordi poklicnih težko-atletov, ki se vodijo, odnosno priznavajo samo v enem težkočnem razredu, izgledajo tako-le:

Desnoročni poteg: Charles Rigoulot (Francija) 116 kg.

Levoročni poteg: Charles Rigoulot (Francija) 100.5 kg.

Obojeročni poteg: Charles Rigoulot (Francija) 143 kg.

Desnoročni sunek: Maurice Deriaz (Švica) 115.5 kg.

Levoročni sunek: Emile Deriaz (Švica) 101 kg.

Obojeročni sunek: Charles Rigoulot (Francija) 182.5 kg.

Obojeročno tezno: Pierre Bonnes (Francija) 116 kg.

*

Kako so se odrezali amerikanski lahkoatleti v Stockholmu? Pri lahkoatletskem mitingu, ki se je vršil pred 15.000 gledalci v stockholmskem stadionu, so zasedli Amerikanci v vseh panogah, v katerih so startali, prva mesta. Rezultati pa so sledeči: **100 m:** 1. Metcalf (Am.) 10.4; 2. Berger (Holanska) 10.6; **400 m:** 1. Fuqua (Am.) 48.5; **1000 m:** 1. Cunningham (Am.) 2:23.9; 2. Ny (Švedska) 2:24.8 (švedski rekord); **5000 m:** 1. Petersen (Švedska) 15:01.2; **110 m zapreke:** 1. Morris (Am.) 13.7; **troskok:** 1. Ljunberg (Švedska) 14.63 m; **kopje:** 1. Sule (Estlandija) 66.19 m; **krogla:** 1. Heljasz (Poljska) 15.24 m; 2. Douda (Češkoslovaška) 15.19 m.

Znani metalec kopja Matti Järvinen je pri mitingu v Nyskottu zalučal kopje 69.76 m daleč. Njegova rojaka Kuntsi in Peräsalo pa sta se ob neki drugi priliki sijajno odrezala. Prvi je porinil kroglo 15.17 m daleč, drugi pa je skočil 1.92 m visoko.

Nurmi postane končno vendar profesijonal, za kar se je po daljšem oklevanju le odločil. Pridružil se bo Ladoumegoue-jevi skupini, za kar mu je moral plačati ta Francoz ca. 300.000 Din. Preden se pa poda Nurmi v njegov tabor, se bo poslovil na neki amaterski prireditvi, kjer se sreča z Lehtineu-om na 5000 m.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe dobe

Spretni prodajalci

in prodajalke se iščejo za prodajo škofovih jubilejnih slik. Zglasiti se v Prešernovi ulici št. 54 dvorišče levo. (b)

Prodajalko

krščanskih starišev s kavcijo sprejmem za podružnico. Ponudbe na »Slov.« pod zn. »Prikupljiva« številka 8518. (b)

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

solnčno, s kopalnico, poselsko sobo, verando in pritiklinami - se odda mirni stranki za avgust. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8432. (č)

Soba in kuhinja

se odda. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8522. (č)

Sobo

s štedilnikom oddam starejši ženski, ki bi pomagala v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Mirje«, številka 85.00. (s)

Mali oglasi v Slovencu zajamčijo najpopolnejši uspeh

Vnajem

Lokal

oddam Sv. Petra cesta 13. Poizve se v trgovini od 5.—7. popoldne. (n)

Lokal

za pisarno event. za trgovino ali obrt na Tyrševi cesti št. 38 se odda s 1. avgustom. Natančneje poizveste pri Zadružni zvezi v I. nadstropju iste hiše. (n)

Gospodarsko poslopje

obsegajoče: skladišča, hleve, sobe za uslužbence, stanovanje, dvorišče in vrt, zelo prikladno za veletrgovino, špedicijo in za vsako drugo obrt se odda v najem v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe v upr. »Slov.« pod zn. »Gospodarsko poslopje« številko 8499. (n)

Posestva

Kupim

stanovanjsko hišo ali večjo vilo do enega miljona Din. Plačam polovico v gotovini ostanek prevzamem hipoteko. Ponudbe vposlati pod »Gotovino« na upravo »Slov.« pod številko 8431. (p)

Nova hiša

z nekaj zemlje, pripravna za rokodelce ali upokojence se proda v Trebelnem. Cena 12.000 Din, za polovico se sprejme tudi hranilna knjižica. Več se poizve pri Feliksu Nahtigal na Trebelnem pri Mokronogu. (p)

Tri travnike

zelo pripravne za stavbišča proda **Bojt v Medvodah.** (p)

Stavbna parcela

1400 m² v bližini Bohinjskega jezera se ugodno proda. Kmetijsko društvo Stara Fužina, Bohinj. (p)

KUPUJTE SLOVENEC IN ZAHTEVAJTE GA POVSOD

Prodamo

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Tvrdka A. Volk

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najceneje vse vrste pšenične moke in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

Modna konfekcija!

Najboljši nakup! A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Malinovec

naraven, limonado, oranžado, **marmelade ter**

novo kislo zelje

najceneje vsako množino nudim.

Maline

po dnevni ceni kupujem.

HOMAN

Sv. Petra c. 83, Ljubljana.

Kolo

se poceni proda. Dvořakova ulica 3-I. levo. (l)

Narodna noša

svilene rute od Din 40, sklepnike od Din 80; broše, uhane, aube, zavijačke prodaja »Tizian«, Sv. Petra cesta št. 4. (l)

Prodam

poceni 400 starih zidakov. Škofja ulica št. 8. (l)

Tri krave

proda **Bojt v Medvodah.**

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh.

Prireditve

V nedeljo vsi v gostilno »Ravbar«

Kosilo 6 Din, prenočišča, pristna vina. — Prostor za kolesa gratis v bližini Stadiona. (h)

RADIO

popravila, moderniziranje, zameniava

zastarelih tip za moderne

RADIO APARATE

izvrši najkulantneje

RADIOVAL

Ljubljana

Dalmatinova ulica 13.

Telefon: 3363.

Dijaki Novo! Mladeniči

Ni kmalo povesti, ki bi bila tako sodobna in tako fantovska kakor

Luč z gora

spisal Fr. Weiser D. J. poslovenil Jože Jagodic. Cena broširani Din 15·—, polplatno vezani Din 22·—

Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Dobro orodje – polovičen trud. To je odlika britvice ROTBART

Razpis

Krajevni šolski odbor v Gorenjih Pirničah, p. Medvode, razpisuje izpeljavo električne instalacije v šoli v Gorenjih Pirničah.

Podrobna pojasnila, kakor tudi načrt izpeljave, je na razpolago pri šol. upravitelju.

Pismene, pravilno kolkovane ponudbe je vložiti do vključno 5. avgusta 1933.

Krajevni šolski odbor si pridržuje pravico do oddaje dela ne glede na višino ponudbe.

Krajevni šolski odbor v Gorenjih Pirničah,
26. julija 1933.

MUHE PRENAŠAJO BOLEZNI FLIT JIH UBIJA

Ali ste že poravnali naročnino?

✚

Čez stene pod Triglavom je padel naš dragi, edini

Marjan

Truplo prepeljejo v soboto iz Mojstrane v Ljubljano, kjer ga pri Sv. Križu položijo v grob.

Ljubljana, 27. julija 1933.

Franc Grebenc, oče; **Milena roj. Mrzel,** mati; **Milenca,** sestra in **ostalo sorodstvo.**

✚

Boguvdano je umrla naša iskreno ljubljena mati, stara mati, tašča in teta, gospa

MARIJA SKALA
roj. Jerše

dne 26. julija ob 10. uri zvečer v 96. letu svoje starosti.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 28. t. m. ob 5. uri iz Gorupove ulice št. 3.

Ljubljana, dne 27. julija 1933.

Lojzka, poročena **Janežič, Mimi,** poročena **Pogačnik,** hčerki; **Anton Pogačnik,** zet, **Milan Pogačnik,** vnuk.

Zahvala

Ob bridki in nagli izgubi našega nenadomestljivega, predobrega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

IVANA VERBAJSA

bivšega trgovca

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov sočutja, da nam je nemogoče se vsakomur posebej zahvaliti. Posebno se zahvaljujemo častitemu gospodu patru Remcu za zadnjo dušno tolažbo, častitim sestram usmiljenkam za vso pomoč in postrežbo, s katero so pokojniku lajšale njegovo bol. Nadalje bodi izrečena presrčna zahvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja, veleč. gosp. patru Kazimiru Zakrajšku, Društvu katoliških mož K. A. pri Sv. Krištofu, Tretjerednikom, častitim sestram Lichtenthurnovega zavoda, Vincentinuma, Jozefišča in sploh vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da so blagopokojnika spremili v tako obilnem številu na njegovi zadnji poti. Bog plačaj!

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Globoko žalujoči ostali.

✚

✝ **ODBOR OBČINE MOSTE PRI LJUBLJANI** sporoča tužno vest, da je umrl njega zvesti član, gospod

Matevž Krušič

občinski svetovalec, posestnik itd.

Pogreb blagega pokojnika bo v petek 28. julija ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Moste, Prešernova ulica 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojnika ohranimo v častnem spominu.

Moste, dne 27. julija 1933.

✝ S tužnim srcem naznanjamo, da je naš ljubljenec

Torkar Alojzij

dijak, abs. niž. drž. real. gimnazije v Kranju

danes ob 7. uri zjutraj v cvetu mladosti zadet od kapi preminul. Pogreb bo v Lescah v soboto, dne 29. t. m. ob 9. uri zjutraj.

Podbrdo—Lesce—Bled—Belgrad, dne 27. julija 1933.

Žalujoči rodbini
TORKAR - ŽUŽEK

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Lovrenčič: Publius in Hispala, povest, broš 28 Din vez. 40 Din — Pierre L'Ermitte: Deklica z odprtimi očmi, povest broš 30 Din vez 42 Din — Pierre L'Ermitte: Kako sem ubila svojega otroka, povest, broš 35 Din, vez. 45 Din — Bigkers: Kitajčeva papiga, povest, broš 32 Din vez. 42 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš 28 Din, vez. 40 Din.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

77

Irski ljudski roman.

»Da, mrtvi ne morejo govoriti,« se je kratko oglasil Salomon, s satanskim izrazom okoli oči in ust, nakar se je obrnil proti možu, ki je čuval lonec, v katerem se jim je kuhalo kosilo: »Darby, kaj zijaš naokoli, rajši glej na lonec, da se ne bo prismodilo,« ga je kregal, ko je videl, da je pri zadnjem predlogu obrnil glavo.

»Pazi na lonec, ti pravim,« se je oglasil še Francoz.

»Darby ni posebno dober kuhar,« se je pošalil Salomon. »Vsi poznate stari pregovor: »Bog da pečenko, vrag pa kuharja.«

»Potem pa vrnimo Darbyja vragu!«

»Kako ste že rekli,« je zopet začel krvoločni Flannerty, »da bi zbiralcu potipali možgane?«

»Kako pa veš, ali jih kaj ima?« je rekel Salomon.

»Dovolj jih ima, da bi obesil Darbija Dalija.«

»Jaz ne bom moril,« je ugovarjal Regan.

»Ne boš?« je dejal Flannerty in ga zasmeljivo gledal. »Ali se mar bojiš, da bi te ne hodil strašit?«

»Mislim, da je tebe bolj strah duhov kakor mene,« ga je zavrnil Regan.

»Kaj duhovi, nesmisel!« je vzkliknil De Melskein.

»Mrtvi ne morejo govoriti,« je zopet zakrokal Salomon.

»Pa govori umor,« je poudaril Regan, »vedno pride na dan, tako ali tako.«

«Ali bi ne bilo vseeno, če bi ga spravili čez morje«, jih je spominjal tisti, ki je to že izpočetka predlagal.

»Mislim, da bi bilo,« je dejal Regan, »in če me hočete poslušati, vem še za nekoga, ki bi ga tudi morali spraviti z onim vred.«

»Koga?« so vprašali vsi v eni sapi.

»Izdajalca, ki nas bo vse do zadnjega obesil, če ga mi ne bomo,« je odgovoril Regan.

»Ali je to Rory O'More, ki govoriš o njem?« je nekdo vprašal.

»Dobro si zadel, ne da bi ti povedal. To pomeni, da je res, kar sem rekel,« je dejal Regan.

»Znebite se najprvo enega,« se je jezil Flannerty. »Vem, da sovražiš Rorija, a zato nas ni treba s tem vedno nadlegovati. Zmenimo se najprvo za Scrubbsa.«

»Bon,« je rekel Francoz. In večina od njih je sklenila, da bo še najbolje, ako prepeljejo Scrubbsa čez vodo. Ko so se o tem pobotali, je bilo treba še prerešetati, kako ga ujeti.

Medtem je De Welskein opazoval Darbija, ali je pri svoji kuhi ali pri njihovem pomenku. »Ti živina, ali boš gledal na lonec ali ne! Ali te pa vržemo ven,« se je kregal Francoz.

»Mr. Evgen, ali boste torej vzeli zbiralca s seboj?« je vprašal Salomon

»Kajpada. Ujemite ga in napravil ga bom za gospoda, potoval bo z menoj!«

»Kipi, kipi!« je zaklical Darby, ki je že komaj čakal, da bi se njegova kulinarična straža končala.

»Ne pustite, da bi šlo čez najboljše!« je rotil De Welskeina Salomon, ki je rad pojedel kaj dobrega in se zraven krohotal z globokim smehom.

De Welskein pa, ki nikdar ni maral Salomona, ga je podražil: »Sacré, ti stari lopov, pazi, pazi, morda pa niti ne dobiš kosila; kaj praviš na to? Ha, ha!«

Pa vendar se je pobrigal za tisto umetnost, ki nam priveže dušo k telesu. Kmalu nato je razglasil, da je kosilo pripravljeno. Dvignil je lonec z ognja in ga postavil na mizo. V dražestnih vijugah se je kadilo iz njega, še bolj dražestno in prijetno pa je dišalo, da so se vsem začele zbirati sline v ustih. Kar planili so po njem. »Oh, vi ajdje! Kaj boste začeli, ne da bi molili ali pa se vsaj prekrižali?!« jih je zmerjal Salomon, ki je vstal in napravil z roko kretnjo, kakor bi hotel jed blagosloviti.

Možje pa se niso zmenili za Salomona in njegove besede. Spravili so se nad meso v omaki kakor lačni volkovi. Za dober očenaš že ni bilo na mizi nič drugega ko samo še prazen lonec in steklenica z žganjem, ki je krožila od prvega do zadnjega.

»Ker je nedelja,« je nato začel Salomon, »sem prinesel s seboj knjige, da se bomo iz njih kaj naučili.« Iz žepa je privlekel zavitek starih zamaščenih kvart, katerih oguljeni vogli in skoraj popolnoma zabrisani obrazi so pričali, da so šle že skozi marsikatero roko.

To Salomonovo idejo je družba z veseljem sprejela. Napovedali so igro, ki je bila med irskimi kmeti zelo priljubljena.

Kvartali so, se šalili, smejali, pili, drug drugega goljufali, drug drugega imeli za poštenjaka, kakor je to navada med lopovi, dokler ni vse kar na mah umolknilo. Zabliskalo se je in zagrmelo, da je zemlja zatrepetala. Smeh je utihnil, roka, ki je dvignila kvarto, je ostala kakor so obstala usta, ki so hotela piti iz nagnjene steklenice. Z grozo so se spogledali in zadržavali sapo. Zabliskalo se je drugič, tako da jih je skoraj oslepilo. V blisku je bilo videti tolpo kakor krdelo zlih duhov, zbranih okoli ognja.

»Bog se me usmili,« je prestrašen vzkliknil Regan in izpustil kvarte iz rok. »Ali ste že videli kaj takega? Ne bom več igral; ob nedeljah ni dobro igrati.« In vstal je od mize.

»Ne bodi nor,« je dejal Francoz, ki je kazal več poguma, kakor ga je v resnici imel. »Ti ne filozof; grom, blisk samo narava. Ti ne bojiš solnce, luna, zvezde; vse narava kakor grom. Ti tudi lahko bojiš vodo, ko piješ.«

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Lojze Golobič.